

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY). Esityksen tarkoituksena on luoda etuyhtymää koskevat kansalliset säännökset, jotta etuyhtymän perustaminen ja rekisteröiminen olisi mahdollista myös Suomessa.

Etuyhtymä on yhteisömuoto, jonka avulla Euroopan unionin (EU) eri jäsenvaltioista olevat yritykset ja luonnolliset henkilöt voivat harjoittaa yhteistoimintaa yli rajojen. Etuyhtymän tarkoituksena on helpottaa tai kehittää jäsentensä taloudellista toimintaa ja parantaa jäsenten toiminnan tulosta. Etuyhtymän toiminnan tulee liittyä jäsenten toimintaan ja etuyhtymän tarkoituksena ei saa olla voiton tuottaminen itse yhtymälle. Etuyhtymässä päätoisvaltaa käyttävät sen jäsenet ja sitä edustaa johtaja. Vastuu etuyhtymän velvoitteista kuuluu täysimääräisesti ja yhteisvastuullisesti jäsenille. Etuyhtymän tuloksesta verotetaan sen jäseniä.

Etuyhtymää koskevia säännöksiä on eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY)

annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2137/85 ja sitä täydentävässä kansallisessa laissa. Ehdotettavassa etuyhtymää koskevassa laissa säännellään muun muassa etuyhtymän rekisteröiminen, oikeus ryhtyä jäseneksi, johtajan kelpoisuusvaatimukset, tilinpäätös ja tilintarkastus sekä purkamis- ja selvitysmenettely. Säännökset tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta sekä purkamisesta ja selvittämisestä vastaisivat ehdotuksen mukaan pääosin avointa yhtiötä koskevia vastaavia säännöksiä. Esityksessä ehdotetaan myös etuyhtymän rekisteröimisestä aiheutuvia muutoksia kaupparekisterilakiin ja teknisiä muutoksia toiminimilakiin.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen (ETA-sopimus) ja Suomen mahdolliseen jäsenyyteen EU:ssa, jotka velvoittavat säätämään etuyhtymää koskevat täydentävät kansalliset säännökset. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti EU-jäsenyyden kanssa, kuitenkin viimeistään vuoden 1996 alusta ETA-sopimuksen yhtiöoikeutta koskevan siirtymäajan päättyessä.

## SISÄLLYSLUETTELO

|                                                                       | Sivu |                                                         | Sivu |
|-----------------------------------------------------------------------|------|---------------------------------------------------------|------|
| ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ                                       | 1    | 2.4. Muu etuyhtymään sovellettava lainsäädäntö          | 10   |
| YLEISPERUSTELUT                                                       | 3    | 3. Esityksen vaikutukset                                | 10   |
| 1. Nykytila                                                           | 3    | 4. Asian valmistelu                                     | 10   |
| 1.1. Muutosten tarve                                                  | 3    | 5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja                | 11   |
| 1.2. Etuyhtymäasetuksen pääasiallinen sisältö                         | 3    | YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT                            | 11   |
| Etuyhtymän perustaminen ja rekisteröinti                              | 3    | 1. Lakiehdotusten perustelut                            | 11   |
| Etuyhtymän tavoitteet ja toimintaa koskevat rajoitukset               | 3    | 1.1. Laki eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä | 11   |
| Jäsenyys                                                              | 4    | 1.2. Kaupparekisterilaki                                | 16   |
| Toimielimet                                                           | 4    | 1.3. Toiminimilaki                                      | 17   |
| Etuyhtymän tulos, verotus ja velat                                    | 4    | 2. Tarkemmat säännökset ja määräykset                   | 17   |
| Etuyhtymän purkaminen                                                 | 5    | 3. Voimaantulo                                          | 17   |
| Suhde kansalliseen lainsäädäntöön                                     | 5    | LAKIEHDOTUKSET                                          | 18   |
| 1.3. Etuyhtymän sääntely ja käyttö jäsenvaltioissa                    | 5    | 1. Laki eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä   | 18   |
| 1.4. Etuyhtymää koskeva lainsäädäntö Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa | 5    | 2. Laki kaupparekisterilain muuttamisesta               | 20   |
| Tanska                                                                | 5    | 3. Laki toiminimilain 7 §:n muuttamisesta               | 21   |
| Ruotsi                                                                | 6    | LIITTEET                                                | 22   |
| Norja                                                                 | 6    | Liite 1. Rinnakkaistekstit                              | 22   |
| 2. Etuyhtymäasetuksen perusteella ehdotettava sääntely                | 6    | 2. Laki kaupparekisterilain muuttamisesta               | 22   |
| 2.1. Yleistä                                                          | 6    | 3. Laki toiminimilain 7 §:n muuttamisesta               | 24   |
| 2.2. Säännökset rekisteröinnistä                                      | 7    | Liite 2. Luonnos kaupparekisteriasetuksen muuttamisesta | 26   |
| 2.3. Valinnanvaraiset säännökset                                      | 7    |                                                         |      |
| Oikeushenkilö                                                         | 8    |                                                         |      |
| Jäsenyys                                                              | 8    |                                                         |      |
| Jäsenyyden lakkaaminen                                                | 8    |                                                         |      |
| Johtaja                                                               | 9    |                                                         |      |
| Purkaminen                                                            | 9    |                                                         |      |
| Kotipaikan siirtäminen                                                | 10   |                                                         |      |

## YLEISPERUSTELUT

### 1. Nykytila

Eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2137/85, jäljempänä etuyhtymäasetus, on sovellettu Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioissa 1 päivästä heinäkuuta 1989. Etuyhtymä on ylikansallinen yhteisömuoto, joka tarjoaa eri jäsenvaltioista oleville yrityksille ja luonnollisille henkilöille mahdollisuuden rajat ylittävään yhteistoimintaan EU:ssa. Etuyhtymiä on rekisteröity jäsenvaltioissa toukokuuhun 1994 mennessä noin 600 kappaletta.

#### 1.1. Muutosten tarve

Etuyhtymäasetuksen voimaantulon ajankohdasta on Suomessa Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1504/93) 16 §:n mukaan säädettävä lailla. ETA-sopimuksen mukainen yhtiöoikeuden sääntelyn siirtymäaika on kaksi vuotta ja se päättyy 1 päivänä tammikuuta 1996. Suomen EU-jäsenyyteen ei liity siirtymäaikaa, vaan yhtiöoikeudelliset säännökset tulisi saattaa voimaan liittymisestä alkaen. Etuyhtymäasetusta sovelletaan sellaisenaan Suomen liittyessä EU:n jäseneksi. Jos Suomi ei ole liittynyt EU:n jäseneksi ETA-sopimukseen liittyvän siirtymäajan päättyessä, etuyhtymäasetuksen voimaantulon ajankohdasta on säädettävä erikseen lailla.

Etuyhtymäasetus edellyttää jäsenvaltiolta täydentävää lainsäädäntöä. Suomessa etuyhtymän perustaminen ja rekisteröiminen ei ole mahdollista ennen kansallisten, etuyhtymää koskevien säännösten säätämistä. Kansallisten säännösten on tultava voimaan yhtäaikaa etuyhtymäasetuksen kanssa.

#### 1.2. Etuyhtymäasetuksen pääasiallinen sisältö

Eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä on vähintään kahden eri jäsenvaltiossa sijaitsevan taloudellista toimintaa harjoittavan yrityksen tai luonnollisen henkilön yhteistoimintaansa varten perustama yhtymä, jonka tarkoituksena on helpottaa tai kehittää jäsentensä taloudellista toimintaa ja parantaa niiden toiminnan

tulosta. Etuyhtymämuoto luotiin poistamaan jäsenvaltioiden oikeusjärjestysten eroista yhteistoiminnalle johtuvia haittoja ja edesauttamaan yritysten välistä valtiollisten rajojen yli ulottuvaa yhteistoimintaa.

Etuyhtymäasetus on annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, mutta etuyhtymän perustaminen on ollut mahdollista vasta 1 päivästä heinäkuuta 1989. Etuyhtymäasetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta, joka on ensisijaista kansalliseen lainsäädäntöön nähden. Etuyhtymäasetuksen lisäksi etuyhtymään sovelletaan sen valtion sisäistä lainsäädäntöä, jossa etuyhtymällä on perustamissopimuksen mukaan kotipaikka.

Etuyhtymän perustaminen ja rekisteröinti

Etuyhtymä perustetaan jäsenten välisellä kirjallisella perustamissopimuksella (1 art.). Perustamissopimuksessa on oltava etuyhtymän toiminimi, kotipaikka, tarkoitus, mahdollinen toimikausi ja jäseniä koskevat tiedot (5 art.). Toiminimessä on oltava sanat "eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä" tai lyhenne "ETEY". Etuyhtymän perustaminen ei vaadi peruspääomaa eikä käyttövarojen olemassaoloa. Jäsenille on jätetty perustamissopimuksen sisällöstä laaja sopimusvapaus.

Etuyhtymä on rekisteröitävä siinä jäsenvaltiossa, jossa sillä on kotipaikka (6 art.). Rekisteröimisestä on kuulutettava rekisteröintimaan virallisessa lehdessä ja sen jälkeen ilmoitettava EU:n virallisessa lehdessä (39 art.). Etuyhtymä saavuttaa oikeuskelpoisuuden rekisteröimisellä.

Etuyhtymän tavoitteet ja toimintaa koskevat rajoitukset

Etuyhtymän tarkoituksena on jäsentensä taloudellisen toiminnan helpottaminen tai kehittäminen ja tämän myötä tuloksen parantaminen tai lisääminen (3 art.). Sen tarkoituksena ei saa olla voiton tuottaminen itse yhtymälle. Etuyhtymän toiminnan tulee liittyä sen jäsenten taloudelliseen toimintaan. Toiminnan ei tarvitse olla täysin sama kuin jäsenillä, kunhan se on samankaltaista tai jäsenten toimintaa täydentävää. Etuyhtymä ei siten saa ryhtyä harjoittamaan jäsentensä liiketoimintaa, vaan

jäsenten on säilytettävä taloudellinen itsenäisyysensä. Etuyhtymää ei myöskään saa perustaa harjoittamaan täysin uutta tai jäsenten toimintaan liittymätöntä liiketoimintaa.

Etuyhtymän toimintaa on rajoitettu etuyhtymäasetuksessa (3 art. 2 kohta). Yhtymä ei saa muun muassa johtaa tai valvoa jäsentensä tai muun yrityksen toimintaa erityisesti henkilöstöön, rahoitukseen tai sijoituksiin liittyvissä kysymyksissä, omistaa jäsentensä osakkeita tai osuuksia, työllistää enemmän kuin 500 työntekijää eikä antaa luottoa jäsenyrityksen johdolle tai sen lähipiirille, mikäli jäsenvaltion yhteisö-lainsäädäntö kieltää tai rajoittaa tällaista luotonantoa.

### Jäsenyys

Etuyhtymän jäsenenä voi olla yritys, joka on perustettu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ja jolla on rekisteröity toimipaikka ja keskushallinto EU:n jäsenvaltioiden alueella (4 art.). Myös luonnollinen henkilö, joka harjoittaa teollista, kaupallista, käsityö- tai maataloustoimintaa tai tarjoaa ammattipalveluja taikka muita palveluja EU:n jäsenvaltioiden alueella, voi olla jäsen. Etuyhtymä ei saa olla toisen etuyhtymän jäsen.

Jäsenet voivat ottaa etuyhtymään uusia jäseniä yksimielisellä päätöksellä (26 art.). Uusi jäsen vastaa myös ennen jäseneksi liittymistään syntyneistä yhtymän velvoitteista, jollei perustamissopimukseen tai jäseneksi liittymistä koskevaan asiakirjaan oteta vapauttamista tarkoittavaa ehtoa. Tällaiseen ehtoon voidaan vedota ulkopuolista kohtaan vain, jos se on julkaistu jäsenvaltion virallisessa julkaisussa.

Jäsen voi erota etuyhtymästä perustamissopimuksessa määrätyillä ehdoilla, tai tällaisten määräysten puuttuessa, jäsenten yksimielisellä päätöksellä (27 art.). Lisäksi jäsen voi erota, jos siihen on painava syy. Jäsen voidaan erottaa etuyhtymästä perustamissopimuksessa olevien määräysten mukaisesti ja aina, jos hän olennaisesti laiminlyö velvollisuutensa taikka aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa häiriötä etuyhtymän toiminnalle. Jos jonkun jäsenyys etuyhtymässä lakkaa, jäljellä olevat jäsenet jatkavat etuyhtymän toimintaa (30 art.).

### Toimielimet

Etuyhtymän toimielimiä ovat jäsenet yhdessä

ja yksi tai useampi johtaja (16 art.). Perustamissopimuksessa voidaan määrätä myös muita toimielimistä, jolloin on myös määrättävä niiden toimivallasta yhtymässä.

Jäsenet päättävät yhdessä etuyhtymän toimintapolitiikasta ja johtamisesta sekä nimittävät johtajat. Jokaisella jäsenellä on yksi ääni, jollei perustamissopimuksessa ole toisin sovittu (17 art.). Jäsenellä ei kuitenkaan saa olla yksin ääntenenemmistöä. Lähtökohtaisesti kaikki päätökset tehdään yksimielisesti. Jos yksimielistä päätöstä ei nimenomaan edellytetä asetuksessa, voidaan perustamissopimuksessa sopia yksinkertaisesta tai määräenemmistöstä. Pääsäännön mukaan jäsenet voivat päättää vain yksimielisesti toimikauden pidentämisestä yli perustamissopimuksessa määrätyn ajan ja etuyhtymän tarkoituksen, jäsenen äänimäärän, päätöksentekoa koskevien edellytysten, jäsenen rahoitusosuuden, jäsenen muun velvoitteen sekä perustamissopimuksen muuttamisesta muulla tavoin.

Etuyhtymän johtaja tai johtajat asetetaan perustamissopimuksessa tai jäsenten päätöksellä (19 art.). Ainoastaan johtaja tai johtajat voivat edustaa etuyhtymää kolmansien kanssa tehtävissä oikeustoimissa (20 art.). Johtajan tekemät oikeustoimet sitovat etuyhtymää, vaikka ne eivät vastaisikaan etuyhtymän tarkoitusta. Etuyhtymä voi vapautua johtajan tekemästä oikeustoimesta vain, jos kolmas tiesi tai ei niissä olosuhteissa voinut olla tietämättä, että toimenpide ei vastaa yhtymän tarkoitusta. Johtajien edustusvaltaa voidaan rajoittaa perustamissopimuksessa vain siten, että kahdella tai useammalla johtajalla on vain yhdessä oikeus edustaa yhtymää.

### Etuyhtymän tulos, verotus ja velat

Etuyhtymän voitto katsotaan sen jäsenten voitoksi ja se jaetaan jäsenille perustamissopimuksen määräysten mukaisesti tai, jos siitä ei ole määrätty, samansuuruisin osuuksin (21 art.). Jäsenet osallistuvat etuyhtymän kulujen korvaamiseen vastaavalla tavalla. Etuyhtymä ei ole itsenäinen verosubjekti, vaan sen toiminnan tuloksesta verotetaan sen jäseniä (40 art.). Muutoin verotukseen sovelletaan kansallista lainsäädäntöä.

Jäsenet vastaavat täysimääräisesti ja yhteisvastuullisesti kaikista etuyhtymän velvoitteista (24 art.). Etuyhtymän velkojat voivat vaatia

maksua jäseniltä vasta sen jälkeen, kun maksua on vaadittu etuyhtymältä, ja yhtymä ei ole suorittanut maksua kohtuullisessa ajassa. Etuyhtymästä eronnut jäsen vastaa jäsenyyden aikana syntyneistä velvoitteista viisi vuotta siitä, kun ero on kuulutettu yhtymän kotivaltion virallisessa lehdessä (34 ja 37 art.).

## Etuyhtymän purkaminen

Etuyhtymä voidaan aina purkaa vapaaehtoisesti jäsenten päätöksellä. Päätös purkamisesta on tehtävä yksimielisesti tai perustamissopimuksessa olevien määräysten mukaisesti (31 art.).

Etuyhtymä on aina purettava, jos perustamissopimuksessa määrätty toimikausi on päättynyt, perustamissopimuksessa määrätty purkamisperuste on olemassa, etuyhtymän päämäärä on toteutettu tai sitä ei voida enää toteuttaa taikka etuyhtymässä ei enää ole vähintään kahta eri jäsenvaltioista olevaa, jäsenyydelle 4 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset täyttävää jäsentä. Jos jäsenet eivät ole tehneet purkamispäätöstä kolmen kuukauden kuluessa toimikauden päättymisestä tai purkamisperusteen syntymisestä, jäsen voi vaatia tuomioistuimelta määräystä etuyhtymän purkamisesta.

Tuomioistuin voi määrätä etuyhtymän purettavaksi myös silloin, jos etuyhtymässä ei ole noudatettu yhtymän tarkoitusta tai kotipaikkaa koskevia säännöksiä taikka jäsenyydelle 4 artiklan 2 kohdassa asetettuja vaatimuksia rikotaan (32 art.). Hakemuksen voi tehdä jokainen, jota asia koskee, tai toimivaltainen viranomais. Tuomioistuin voi myös määrätä jäsenen hakemuksesta etuyhtymän purettavaksi, jos siihen on painava syy.

Etuyhtymän purkaminen johtaa selvitystilaan. Selvitystilaan sovelletaan kansallisia säännöksiä (35 art.).

## Suhde kansalliseen lainsäädäntöön

Etuyhtymäasetuksessa on runsaasti viittauksia kansalliseen lainsäädäntöön. Etuyhtymäasetuksessa veloitetaan jäsenvaltiota säätämään tietyistä asioista kansallisella lailla, minkä lisäksi asetus antaa tietyissä kohdin jäsenvaltiolle mahdollisuuden poiketa kansallisessa lainsäädännössään sen säännöksistä. Jäsenvaltion on annettava säännökset etuyhtymän rekiste-

röinnistä ja rekisteröintitoimien laiminlyömisestä aiheutuvista sanktioista. Jäsenvaltio voi poiketa etuyhtymäasetuksen säännöksistä tietyissä etuyhtymän oikeushenkilöllisyyteen, jäsenyyteen, jäsenyyden lakkaamiseen, johtajaan, purkamiseen ja kotipaikan siirtämiseen liittyvissä kysymyksissä. Jäsenvaltio voi lisäksi säätää lakeja, jotka eivät ole ristiriidassa etuyhtymäasetuksen soveltamisalan tai tavoitteiden kanssa. Niissä etuyhtymän toimintaan ja sen lopettamiseen liittyvissä kysymyksissä, joista ei säännellä etuyhtymäasetuksessa, sovelletaan voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä.

## 1.3. Etuyhtymän sääntely ja käyttö jäsenvaltioissa

Etuyhtymään sovellettavan kansallisen lain valinta vaihtelee eri jäsenvaltioissa. Alankomaissa etuyhtymään sovelletaan kaikkia oikeushenkilöitä koskevia yleisiä säännöksiä, kun taas joissakin jäsenvaltioissa lähtökohdaksi on valittu lähinnä etuyhtymää muistuttavaa oikeushenkilöä koskeva sääntely. Esimerkiksi Ranskassa ja Portugalissa viitataan kansallista etuyhtymää koskevaan lakiin ja Saksassa avointa yhtiötä koskevaan lakiin. Belgia, Luxemburg ja Espanja ovat katsoneet tarpeelliseksi luoda omat kansallista etuyhtymää koskevat säännökset, joita sovelletaan asetuksen rinnalla myös eurooppalaiseen etuyhtymään. Jäsenvaltioissa tehtyjä yksittäisiä valintaratkaisuja käsitellään jaksossa 2.3.

Euroopan yhteisöjen komission keräämien tietojen mukaan suurin osa rekisteröidyistä etuyhtymistä on Belgiassa ja Ranskassa, joiden jälkeen seuraavat Hollanti, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta. Etuyhtymiä toimii ylivoimaisesti eniten palvelualalla. Yhtymiä käytetään seuraavaksi eniten kaupassa ja teollisuudessa. Suurin osa etuyhtymän jäsenistä on keskikokoisia yrityksiä. Jäsenistä yli puolet on ollut keskenään yhteistyössä jo ennen etuyhtymän perustamista. Noin puolella etuyhtymistä ei ole lainkaan omaa henkilökuntaa, kun taas muilla etuyhtymillä on keskimäärin yksi tai kaksi työntekijää.

## 1.4. Etuyhtymää koskeva lainsäädäntö Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa

### Tanska

Tanskan etuyhtymää koskeva laki

(1989—04—05 nr 217) tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1989, jolloin etuyhtymän perustamisen tuli olla mahdollista kaikissa jäsenvaltioissa. Tanskassa on toukokuuhun 1994 mennessä rekisteröity vasta kolme etuyhtymää, joilla on kotipaikka Tanskassa, ja yksi ulkomainen etuyhtymä, jolla on siellä toimipaikka.

Tanskassa etuyhtymä ei voi harjoittaa sellaista elinkeinotoimintaa, jota voivat harjoittaa vain luonnolliset henkilöt. Esimerkkinä voidaan mainita asianajotoiminta, jota ei voi Tanskassa harjoittaa yhteisömuodossa. Etuyhtymän jäsenenä ei voi olla vajaavaltainen, maksunsa lakkauttanut tai konkurssissa oleva. Lisäksi rekisteriviranomaisena toimiva Erhvervs- og Selskabsstyrelsen voi yleisen edun perusteella kieltää tai rajoittaa tietynlaisten oikeus- tai luonnollisten henkilöiden osallistumista yhtymään. Mahdollisuutta ei ole kuitenkaan tähän mennessä käytetty.

Jos jäsen menettää kelpoisuutensa, hänen on erottava yhtymästä. Jos näin ei tapahdu tai jos etuyhtymällä ei ole asetuksen tai perustamissopimuksen edellyttämää johtoa, tuomioistuin voi rekisteriviranomaisen hakemuksesta purkaa etuyhtymän. Etuyhtymän selvittämiseen sovelletaan soveltuvin osin osakeyhtiön selvityssäännöksiä. Tanskassa ei ole lähinnä avointa yhtiötä vastaavaa yhtiömuotoa (interessentskab) koskevia selvityssäännöksiä.

## Ruotsi

Ruotsissa on kesäkuussa 1994 julkaistu etuyhtymää koskeva mietintö (Europeiska ekonomiska intressegrupperingar, EEIG, Ds 1994:88). Mietinnön mukaan etuyhtymää koskeva laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1995 alusta.

Ruotsissa etuyhtymän jäsenenä ei voisi olla konkurssissa tai liiketoimintakiellossa oleva. Ruotsissa ei ole katsottu oikeusjärjestelmän eikä yleisen edun vaativan jäsenyyden rajoittamista vajaavaltaisilta, vaan heidän oikeutensa liittyä jäseneksi määräytyy holhouslain mukaisesti. Etuyhtymän johtajalla tulee olla asuinpaikka Euroopan talousalueella. Johtaja ei saa olla vajaavaltainen, konkurssissa eikä liiketoimintakiellossa. Jos etuyhtymällä ei ole Ruotsissa asuvaa johtajaa, sillä tulee olla Ruotsissa asuva edustaja, joka voi ottaa vastaan yhtymälle tulevia tiedonantoja.

Jos jäsen ei täytä kelpoisuusvaatimuksia,

hän on erottava yhtymästä. Jos kelpoisuutensa menettänyt jäsen ei eroa, tuomioistuin voi rekisteriviranomaisen hakemuksesta asettaa yhtymän selvitystilaan. Samoin menetellään myös silloin, jos etuyhtymällä ei ole johtajaa tai muuta perustamissopimuksen edellyttämää toimielintä. Etuyhtymä voi välttää selvitystilan ryhtymällä tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin rekisteriviranomaisen asettamassa määräajassa. Rekisteriviranomainen on Patent- och registreringsverket.

Etuyhtymän selvittämiseen sovelletaan soveltuvin osin kauppayhtiön (handelsbolag), joka vastaa Suomen avointa yhtiötä, selvityssäännöksiä. Samoin etuyhtymän kirjanpitoon ja tilintarkastukseen sovelletaan kauppayhtiötä koskevia säännöksiä.

## Norja

Norjassa säännöksiä etuyhtymästä valmistellaan parhaillaan. Etuyhtymiin sovellettaneen avoimia yhtiöitä koskevia säännöksiä (Lov om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper 21.6.1985/82) niin pitkälle kuin mahdollista. Rekisteröintisäännökset tulevat yritysrekisterilakiin (Lov om registrering av foretak 21.6.1985/78). Säännökset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1995 alusta.

Norjassa etuyhtymän jäsenyyttä ei ehdoteta millään tavoin rajoitettavaksi. Kuten avoimessa yhtiössä, myös etuyhtymässä jäsen voitaisiin tietyillä edellytyksillä erottaa. Jos etuyhtymän jäsen on konkurssissa tai julkinen akordimenetely on käynnissä taikka jäsen ei kykene täyttämään velvollisuuksiaan, toiset jäsenet voivat jonkun jäsenen niin vaatiessa päättää tällaisen jäsenen erottamisesta. Jos jäsenet eivät siitä päättä, vaatimuksen tehnyt jäsen voi vaatia tuomioistuimelta erottamista.

Jos etuyhtymällä ei ole johtajaa, tuomioistuin voisi rekisteriviranomaisen hakemuksesta määrätä etuyhtymän purettavaksi.

## 2. Etuyhtymäasetuksen perusteella ehdotettava sääntely

### 2.1. Yleistä

Etuyhtymäasetuksen tarkoituksena on varmistaa etuyhtymää koskevan lainsäädännön yhtenäisyys jäsenvaltioissa. Yhtenäisyyden var-

mistamiseksi asetuksen säännösten toistamista kansallisessa laissa ei ole EU:ssa pidetty suositeltavana. Tämän vuoksi asetuksen säännöksiä ei toisteta myöskään tässä ehdotuksessa.

Ehdotuksessa tehdyt valinnat on pyritty tekemään siten, että ne noudattavat yhtäältä yhteisöjä koskevan lainsäädännön yleisiä periaatteita ja toisaalta muissa pohjoismaissa tehtyjä ratkaisuja. Samoin kuin etuyhtymäasetuksessa, etuyhtymän jäsenille on haluttu jättää mahdollisimman laaja sopimusvapaus.

Etuyhtymä muistuttaa toimintaperiaatteiltaan eniten avointa yhtiötä. Suomen yhteisöjä koskevan lainsäädännön yhtenäisyyden säilyttämiseksi etuyhtymän kansallisessa sääntelyssä pyritäänkin seuraamaan avoimen yhtiön säännöksiä mahdollisimman pitkälle. Molemmat yhteisömuodot perustetaan jäsenten tai yhtiömiesten välisellä sopimuksella, johon liittyy laaja sopimusvapaus. Päätösvallan käyttö kuuluu molemmissa yhteisöissä jäsenille tai yhtiömiehille. Sekä avoimen yhtiön yhtiömiehet että etuyhtymän jäsenet vastaavat täysimääräisesti ja yhteisvastuullisesti kaikista yhtiön ja yhtymän velvoitteista. Avoimen yhtiön ja etuyhtymän merkittävin ero on se, että etuyhtymässä johtajalla on yksinomainen edustusoikeus. Ehdotuksen mukaan etuyhtymän purkamisessa, selvityksessä, omaisuuden jaossa sekä tilinpäätöksessä ja tilintarkastuksessa noudatetaan vastaavia säännöksiä kuin avoimessa yhtiössä. Samanlaista ratkaisua ehdotetaan myös Ruotsissa ja Norjassa. Tanskassa ei ole avointa yhtiötä vastaavaa yhtiömuotoa koskevia selvityssäännöksiä, minkä vuoksi siellä on jouduttu turvautumaan osakeyhtiötä koskeviin säännöksiin.

## 2.2. Säännökset rekisteröinnistä

Etuyhtymäasetuksen mukaan jäsenvaltion on nimettävä rekisteri, johon etuyhtymä merkitään, sekä annettava rekisteröintisäännökset (39 art.). Jäsenvaltion on säädettävä asiakirjojen rekisteriin tallettamisen edellytyksistä sekä huolehdittava asiakirjojen ja tietojen julkaisemisesta kansallisessa virallisessa julkaisussa ja Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistavien tietojen toimittamisesta julkaistaviksi. Jäsenvaltion on myös huolehdittava siitä, että jokainen voi tutustua rekisteröityihin asiakirjoihin ja saada niistä jäljennöksiä tai otteita. Jäsenvaltio voi säätää rekisteritoimenpiteistä

perittävistä maksuista. Lisäksi jäsenvaltion on säädettävä seuraamuksista, jos rekisteröintisäännöksiä tai 25 artiklan säännöksiä kirjeissä, tilauslomakkeissa ja vastaavissa asiakirjoissa mainittavista tiedoista ei noudateta.

Ehdotuksen mukaan etuyhtymä merkitään Suomessa kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin merkitään etuyhtymä, jolla on Suomessa kotipaikka, ja muualla rekisteröidyn etuyhtymän Suomessa oleva toimipaikka. Rekisteriin tallettavat tiedot ja asiakirjat sekä niiden julkaiseminen määräytyvät etuyhtymäasetuksen 6—8 ja 10 artiklan perusteella. Näiden artiklojen sisältöä käsitellään kaupparekisterilakiin (129/79) ehdotettavien muutosten yksityiskohteisissa perusteluissa.

Kaupparekisterilain säännökset takaavat kaikkien kaupparekisterimerkintöjen ja rekisteriin talletettujen asiakirjojen julkisuuden ja saatavuuden. Kaupparekisterilakiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset etuyhtymän perusilmoituksesta, muutosilmoituksesta, rekisteri-ilmoituksen tekemisestä vastaavista toimenpiteistä ja selvitystilaa koskevista ilmoituksista. Kaupparekisterilakia ehdotetaan muutettavaksi myös niin, että rekisterimerkinnöistä voidaan kuuluttaa joko sellaisenaan taikka otteina tai viittauksina rekisteriin merkittyyn asiakirjaan.

Kaupparekisterilaki sisältää myös sanktion rekisteröinti-ilmoitusten laiminlyönnistä. Suomessa 8 artiklassa tarkoitettu rekisterimerkintöjen julkaiseminen on rekisteriviranomaisen vastuulla. Koska viranomainen toimii virkavastuulla, velvollisuutta ei tarvitse sanktioida erikseen. Sanktio kirjeissä, tilauslomakkeissa ja vastaavissa asiakirjoissa mainittavien tietojen laiminlyönnistä ehdotetaan otettavaksi etuyhtymää koskevaan lakiin. Ehdotettu sanktiosäännös vastaa osakeyhtiölakitoimikunta 1990:n ehdottamaa lisäystä osakeyhtiölain (734/78) 16 luvun 9 §:ään (komiteanmietintö 1992:32), joka perustuu niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin (68/151/ETY), jäljempänä julkistamisdirektiivi, 6 artiklan voimaansaattamiseen.

## 2.3. Valinnanvaraiset säännökset

Etuyhtymäasetus antaa jäsenvaltioille mah-

dollisuuden poiketa asetuksen säännöksistä tietyissä etuyhtymän oikeushenkilöllisyyteen, jäsenyyteen, jäsenyyden lakkaamiseen, johtajaan, purkamiseen ja kotipaikan siirtämiseen liittyvissä kysymyksissä. Esityksessä ehdotetaan jäsenyyteen, jäsenyyden lakkaamiseen, johtajaan ja purkamiseen liittyviä kansallisia erityissäännöksiä. Sen sijaan ei ehdoteta käytettäväksi mahdollisuutta oikeushenkilöllisyyteen ja kotipaikan siirtämiseen liittyvissä kysymyksissä.

### Oikeushenkilö

Etuyhtymäasetuksen mukaan jäsenvaltio voi päättää, onko etuyhtymä oikeushenkilö (1 art. 3 kohta). Asetuksen mukaan etuyhtymä saavuttaa oikeuskelpoisuuden rekisteröinnillä (1 art. 2 kohta). Rekisteröity etuyhtymä voi omistaa nimissään hankkia oikeuksia, tehdä sitoumuksia, olla osapuolena erilaisissa oikeustoimissa ja asianosaisena tuomioistuimissa. Koska Suomen yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä yleensä määritellään vain oikeuskelpoisuus eikä erikseen mainita oikeushenkilöllisyyttä, mainintaa ei ehdoteta otettavaksi myöskään etuyhtymää koskevaan lakiin. Vastaava ratkaisu on tehty myös muissa pohjoismaissa.

EU:n jäsenvaltiot Tanskaa, Saksaa ja Italiaa lukuun ottamatta ovat nimenneet etuyhtymän oikeushenkilöksi. Saksan ja Italian valinnat perustuvat oikeushenkilön verotuskäytäntöön.

### Jäsenyyys

Jäsenvaltio voi etuyhtymäasetuksen nojalla rajoittaa etuyhtymän jäsenmäärän 20:een (4 art. 3 kohta). Jäsenvaltio voi myös kieltää yleisen edun perusteella tietynlaisten henkilöiden liittymisen etuyhtymän jäseniksi tai rajoittaa sitä (4 art. 4 kohta).

Jäsenten lukumäärän rajoittamista laissa ei ehdoteta, koska sitä ei pidetä tarpeellisenä. Tällaista rajoitusta ei ole muitakaan yhteisöjä koskevissa laeissa. Sen sijaan jäsenmäärää voidaan rajoittaa perustamissopimuksessa.

Esityksessä ehdotetaan oikeutta liittyä etuyhtymän jäseneksi rajoitettavaksi siten, että konkurssissa oleva ei saa ryhtyä etuyhtymän jäseneksi eikä liiketoimintakieltoon määrätty saa olla etuyhtymän jäsenenä. Ehdotuksen 1 §:n 2 momentin mukaan liiketoimintakiellosta annettua lakia (1059/85) sovellettaisiin myös etuyh-

tymään, kuten muihin yhteisöihin. Rajoituksia perustellaan 1 ja 3 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Vajaavaltaisen kelpoisuus jäseneksi määräytyisi holhouslain (34/1898) yleisten säännösten mukaan, samoin kuin avoimessa yhtiössä. Holhouslain mukaisesti muut vajaavaltaisen holhoajat kuin lapsen vanhemmat eivät voi tehdä holhottinsa puolesta sopimusta yhtiöön liittymisestä liikkeen harjoittamista varten ilman tuomioistuimen suostumusta. Holhouslain yhtiökäsitteen voitaneen katsoa tarkoittavan myös liiketoimintaa harjoittavaa etuyhtymää. Myöskään luvanvaraista elinkeinoa harjoittavien oikeutta olla etuyhtymän jäsenenä ei ehdoteta säänneltäväksi etuyhtymää koskevassa laissa, vaan oikeus olla jäsenenä määräytyy kunkin luvanvaraisen elinkeinon osalta erikseen.

Ehdotetut rajoitukset koskevat Suomessa perustettavia ja rekisteröitäviä etuyhtymiä. Rajoitukset vastaavat sisällöltään Ruotsin ehdotusta. Sen sijaan Tanska on laissa varannut mahdollisuuden rajoittaa tai kieltää tiettyjen luonnollisten tai oikeushenkilöiden osallistumisen etuyhtymään, mutta mahdollisuutta ei ole tähän mennessä käytetty. Belgiassa julkisten kansallisten luottolaitosten oikeus olla jäsenenä on luvanvaraista. Etuyhtymän jäsenmäärä on rajoitettu Irlannissa ja Kreikassa.

### Jäsenyyden lakkaaminen

Etuyhtymäasetuksen mukaan jäsenvaltio voi selvitystilaa, purkautumista, maksukyvyttömyyttä ja maksujen keskeyttämisestä koskevan lainsäädännön tarkoituksia varten säätää, että jäsenyyss etuyhtymässä lakkaa tietyinä tällaisessa lainsäädännössä säädettyinä ajankohtana (28 art. 1 kohta).

Esityksessä ehdotetaan, että konkurssiin asetun ja liiketoimintakieltoon määrätyn oikeutta etuyhtymän jäsenyyteen rajoitetaan. Jos etuyhtymän jäsen kesken toimikauden asetetaan konkurssiin, määrätään liiketoimintakieltoon tai hänen osuutensa yhtymästä ulosmitataan, muilla jäsenillä on myös tällöin oltava mahdollisuus turvata asemansa yhtymässä. Suomen yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä ei ole säännöksiä, jotka velvoittaisivat yhtiömiehen eroamaan yhtiöstä tai johtaisivat jäsenyyden välittömään lakkaamiseen. Myöskään konkurs- sia ja selvitystilaa koskevassa lainsäädännössä

ei ole säännöksiä, joiden perusteella jäsenyys yhteisössä lakkaisi jonain tiettyinä laissa määrättyinä ajankohtana. Liiketoimintakieltolain mukainen kieltäminen olla jäsenenä velvoittaa liiketoimintakieltolain määrätyn eroamaan yhtiöstä.

Avoimessa yhtiössä yhtiömies voi vaatia yhtiön purkamista, jos toinen yhtiömies asetetaan konkurssiin tai hänen yhtiöosuutensa ulosmitataan. Esityksessä ehdotetaan, että myös etuyhtymän jäsenillä on oikeus vaatia yhtiön purkamista, jos yksi jäsenistä asetetaan konkurssiin, määrätään liiketoimintakieltolain tai hänen osuutensa ulosmitataan. Koska etuyhtymän jäsenelle halutaan jättää, samoin kuin avoimessa yhtiössä, mahdollisimman laaja sopimusvapaus, jäsenet voivat halutessaan sopia purettavan yhtiön selvittämisestä. Jos sopimukseen ei päästä, on etuyhtymä selvittävää vastaavalla tavalla kuin avoin yhtiö. Etuyhtymän jäsen, jota vastaan on purkamisperuste, voi myös itse erota tai hänet voidaan erottaa yhtiöstä, jos etuyhtymäasetuksessa eroamiselle ja erottamiselle asetetut edellytykset täyttyvät.

Kelpoisuutensa menettänyt jäsen on Tanskan lain mukaan velvollinen eroamaan yhtiöstä, mitä ehdotetaan myös Ruotsissa. Jos näin ei tapahdu, etuyhtymä voidaan rekisteriviranomaisen hakemuksesta Tanskassa purkaa ja Ruotsissa yhtiö voitaisiin määrätä selvitystilaan.

## Johtaja

Etuyhtymäasetuksen mukaan etuyhtymän johtajana ei saa olla henkilö, joka ei voi jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan kuulua yhteisön johto- tai hallintoelimiin (19 art.). Jäsenvaltiot voivat säätää, että etuyhtymän johtajana voi toimia myös oikeushenkilö, jos se nimeää edustajakseen luonnollisen henkilön (19 art. 2 kohta).

Esityksessä ehdotetaan, että etuyhtymän johtajana ei voisi toimia vajaavaltainen eikä konkurssissa tai liiketoimintakiellossa oleva. Johtajalla tulee olla asuinpaikka Euroopan talousalueella. Ehdotetut rajoitukset vastaavat osakeyhtiön toimitusjohtajalle asetettuja rajoituksia. Avoimen yhtiön toimitusjohtajalle ei ole asetettu tällaisia rajoituksia, koska toimitusjohtajan rooli on avoimessa yhtiössä erilainen. Avoimen yhtiön yhtiömiehellä on pääsääntöisesti aina

oikeus edustaa yhtiötä ja jokainen yhtiömies, jolla on oikeus hoitaa yhtiön asioita, voi milloin tahansa vapauttaa ulkopuolisen toimitusjohtajan tehtävästään.

Jos etuyhtymän johtajan kotipaikka ei ole Suomessa, etuyhtymällä on elinkeinolain 6 §:n (228/93) mukaan oltava edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa ja oikeus yhtiön puolesta ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja. Edustaja on ilmoitettava kaupparekisteriin, eikä hän saa olla vajaavaltainen tai konkurssissa. Edustajan toimivalta ulottuu siis lain mukaan vain haasteiden ja tiedoksiantojen vastaanottamiseen.

Oikeushenkilön mahdollisuutta toimia johtajana ei tässä vaiheessa esitetä otettavaksi lakiin, koska tällaista mahdollisuutta ei ole mitään yhteisöjä koskevilla laeilla. Koska oikeushenkilön tulisi joka tapauksessa valita edustajakseen luonnollinen henkilö, saattaisi tämä aiheuttaa ongelmia johtajan toimeen liittyvän vastuun kohdistamisessa.

Ehdotus vastaa Ruotsissa johtajalle ehdotettuja kelpoisuusvaatimuksia. Oikeushenkilön mahdollisuutta toimia johtajana ei ole esitetty myöskään muissa pohjoismaissa. Sen sijaan oikeushenkilö voi toimia johtajana kaikissa muissa jäsenmaissa paitsi Tanskassa, Belgiassa ja Saksassa.

## Purkaminen

Etuyhtymäasetuksen mukaisesti jäsenvaltion tuomioistuimien voi toimivaltaisen viranomaisen hakemuksesta määrätä etuyhtymän purettavaksi, jos etuyhtymä toimii vastoin valtion yleistä etua ja kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa myös muiden sen alaisuuteen kuuluvien rekisteröityjen yhteisöjen purkamisen mainitulla perusteella (32 art. 3 kohta).

Esityksessä ehdotetaan tuomioistuimelle oikeutta määrätä hakemuksesta etuyhtymälle selvitysmies, jos sillä ei ole toimikelpoista johtajaa. Johtajan olemassaolo on välttämätöntä, koska johtaja on etuyhtymän ainoa toimielin, jolla on valta edustaa etuyhtymää suhteessa ulkopuolisiin. Hakemuksen on oikeutettu tekemään jokainen, jonka etu saattaa olla riippuvainen siitä, että etuyhtymällä on johtaja. Säännös vastaa osakeyhtiölain säännöstä toimitusjohtajan tai hallituksen puuttumisesta. Avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetussa laissa (389/88), jäljempänä henkilö-

yhtiölaki, ei ole vastaavaa säännöstä toimitusjohtajan puuttumisesta, koska jokaisella yhtiömiehellä on oikeus edustaa yhtiötä.

Johtajan puuttuminen voi johtaa rekisteriviranomaisen hakemuksesta etuyhtymän purkamiseen Tanskassa ja yhtymän selvitystilaan asettamiseen Ruotsissa. Etuyhtymäasetuksen antamaa mahdollisuutta on käytetty myös Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Luxemburgissa.

### Kotipaikan siirtäminen

Etuyhtymäasetus antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden vastustaa jäsenvaltiossa rekisteröidyn etuyhtymän kotipaikan siirtämistä yleisen edun perusteella silloin, jos siirtämisestä seuraa sovellettavan lain vaihtuminen (14 art. 4 kohta).

Artiklan tarjoamaa mahdollisuutta ei pidetä tarpeellisena, eikä sitä esitetä otettavaksi lakiin. Vero- tai työoikeudellisten normien tehokkuuden varmistaminen voisi yleensä edellyttää tällaista sääntelyä. Etuyhtymän verotus tapahtuu kuitenkin jäsenen kautta ja työoikeudellisia normeja sovelletaan kunkin valtion alueella tapahtuvaan toimintaan. Mahdollisuutta vastustaa kotipaikan siirtämistä ei ole myöskään muita yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä. Samanlainen ratkaisu on tehty tai sitä ehdotetaan myös muissa pohjoismaissa.

Mahdollisuutta vastustaa kotipaikan siirtämistä ovat käyttäneet Espanja, Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti.

### 2.4. Muu etuyhtymään sovellettava lainsäädäntö

Etuyhtymäasetuksen johdanto-osan mukaisesti niihin kysymyksiin, joista ei säännellä asetuksessa, sovelletaan jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä ja yhteisön oikeutta. Asetuksessa mainitaan esimerkkeinä sosiaali- ja työlainsäädäntö, immateriaalioikeus ja kilpailulainsäädäntö. Etuyhtymään sovelletaan sen mukaisesti sekä Euroopan yhteisöjen (EY) kilpailuoikeudellisia säännöksiä että kansallista kilpailulainsäädäntöä. Etuyhtymän perustaminen ei sinänsä ole vastoin kilpailuoikeudellisia säännöksiä, mutta yhtymää ei saa käyttää kilpailuoikeudellisten säännösten vastaisesti. Jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä sovelletaan muun muassa etuyhtymän perustamissopimukseen ja sisäiseen

hallintoon (2 art.), jäsenten velkavastuun seuraamuksiin (24 art.), etuyhtymän selvitystilaan (35 art.), maksukyvyttömyyteen ja maksujen keskeyttämiseen (36 art.) sekä verotukseen (johdanto-osa). Myös etuyhtymän kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastus ovat kansallisen lainsäädännön varassa.

Etuyhtymän jäsenten velkavastuun seuraamuksiin ja yhtymän maksukyvyttömyyteen ja maksujen keskeyttämiseen sovelletaan voimassa olevia yleislakeja, kuten säännöksiä konkurssista, velkajärjestelystä, ulosmittauksesta ja saatavan vanhenemisen keskeyttämisestä.

Etuyhtymän kirjanpitovelvollisuus perustuu 18 artiklaan ja kirjanpitolain (655/73) 1 §:ään. Ehdotuksen mukaan etuyhtymän kirjanpitoon, tilinpäätökseen ja tilintarkastukseen sovelletaan kirjanpitolain ja tilintarkastuslain ( / ) säännöksiä. Etuyhtymään liittyvissä erityissäännöksissä viitataan avointa yhtiötä koskeviin säännöksiin tai säännökset on otettu etuyhtymää koskevaan lakiin. Etuyhtymän toiminnan tuloksesta verotetaan sen jäseniä (40 art.).

### 3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole julkistaloudellisia, organisaatorisia eikä henkilöstövaikutuksia. Etuyhtymien rekisteröiminen voidaan hoitaa kaupparekisterin nykyisin voimavaroin.

### 4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriön 2 päivänä kesäkuuta 1994 asettamassa virkamiesryhmässä, jossa ovat olleet oikeusministeriön lisäksi edustettuina kauppa- ja teollisuusministeriö sekä patentti- ja rekisterihallitus. Työryhmä järjesti 29 päivänä elokuuta 1994 kuulemistilaisuuden, jossa olivat kuultavina työministeriö, valtiovarainministeriö, Keskuskauppa-kamari, Suomen Asianajajaliitto, Suomen Yrittäjien Keskusliitto ry, Työnantajain ja Teollisuuden Keskusliitto ry, KHT-yhdistys ry ja HTM-tilintarkastajat ry sekä ETA-valmistelujaoston jäsenistä edustettuina lisäksi ulkoasiainministeriö, Suomen Pankki, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry ja Pellervo-seura ry. Kuultavat suhtautuivat myönteisesti työryhmän laatimaan ehdotukseen hallituksen

esitykseksi. Kuulemistilaisuudessa ehdotettiin, että esityksessä varattaisiin mahdollisuus vastustaa Suomessa rekisteröidyn etuyhtymän kotipaikan siirtämistä yleisen edun perusteella silloin, jos siirtämisestä seuraa sovellettavan lain vaihtuminen. Työryhmä ei esittänyt tällaisen mahdollisuuden varaamista, koska sitä ei ole myöskään muita yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä eikä muissa Pohjoismaissa. Muutoin työryhmä otti mahdollisuuksien mukaan huomioon kuulemistilaisuudessa esitetyt yksityiskohtaiset huomautukset. Työryhmä luovutti muistionsa 31 päivänä elokuuta 1994.

Hallituksen esitys on viimeistelty oikeusministeriössä virkatyönä.

## 5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Ehdotus on yhteydessä Suomen mahdolliseen jäsenyyteen EU:ssa, mutta se tulee saattaa voimaan jäsenyydestä riippumatta ETA-sopimuksen nojalla. Jos ehdotusta ei saateta voimaan samanaikaisesti jäsenyyden kanssa, etuyhtymäasetuksen voimaantulon ajankohdasta tulee säätää lailla. Etuyhtymää koskevan lain voimaantulosäännökseen tulee tällöin lisätä maininta siitä, että etuyhtymäasetus tulee voimaan samanaikaisesti ehdotetun lain kanssa.

ETA-sopimuksen nojalla ehdotus on saatettava voimaan ennen ETA-sopimukseen liittyvän siirtymäajan päättymistä 1 päivä tammikuuta 1996.

Ehdotuksessa on otettu huomioon eduskunnan hyväksymä tilintarkastuslaki ja laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain muuttamisesta (eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen 295/1993 vp). Eurooppalaista taloudellista etuyhtymää koskevan lain voimaantulo edellyttää ehdotetun tilintarkastuslain voimaantuloa, koska etuyhtymää koskevat tilintarkastus- ja tilintarkastajasäännökset pohjautuvat siihen.

Eduskunnan hyväksymässä laissa kaupparekisterilain muuttamisesta ja laissa toiminimilain 7 §:n muuttamisesta (eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen 16/1994 vp) on samoin kuin tässä esityksessä esitetty lisättäväksi kaupparekisterilakiin uusi 13 c § ja toiminimilain 7 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta. Koska mainittuja lakeja ei ole vielä vahvistettu, esitys on tehty voimassa olevan lain pohjalta.

Etuyhtymäasetuksen etuyhtymän verotusta koskeva periaate, jonka mukaan etuyhtymän tuloksesta verotetaan sen jäseniä, edellyttää eräiltä osin verolain muutosta, jota valmistellaan valtiovarainministeriössä. Mahdolliset muutokset verolakiin voidaan tehdä myös etuyhtymää koskevan lain voimaantulon jälkeen.

## YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

### 1. Lakiehdotusten perustelut

#### 1.1. Laki eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä

1 §. *Sovellettavat säännökset.* Eurooppalaiseen taloudelliseen etuyhtymään sovelletaan sekä etuyhtymäasetuksessa että tässä laissa olevia säännöksiä. Etuyhtymäasetuksessa olevia säännöksiä ei toisteta etuyhtymää koskevassa laissa, vaan etuyhtymän on tunnettava molemmat säännökset ja noudatettava niitä toiminnassaan. Etuyhtymäasetus on kansalliseen lainsäädäntöön verrattuna ensisijainen, minkä vuoksi sen pakottavien säännösten kanssa ristiriidassa olevia kansallisia säännöksiä ei saa soveltaa. Etuyhtymäasetuksen soveltamista ja sisältöä

käsitellään tarkemmin yleisperustelujen 1.2 kohdassa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että liiketoimintakiellosta annetun lain säännöksiä yhtiön henkilökohtaisesti vastuunalaisesta yhtiömiehestä sovelletaan etuyhtymän jäsenen ja vastaavasti säännöksiä yhtiön toimitusjohtajasta sovelletaan etuyhtymän johtajaan. Säännös mahdollistaa myös etuyhtymän jäsenen määrämisen liiketoimintakieltoon sekä liiketoimintakieltoon määrättyä henkilöä koskevien rajoitusten ulottamisen myös etuyhtymän jäsenen ja johtajaan (liiketoimintakieltoain 1 ja 4 §). Sen mukaisesti liiketoimintakieltoon määrätty ei saa olla etuyhtymän jäsenenä eikä toimia sen johtajana.

Pykälän 3 momentissa olevan yleissäännök-

sen mukaan niissä pykälissä, joissa viitataan henkilöyhtiölain säännöksiin, etuyhtymän jäsenen sovelletaan avoimen yhtiön yhtiömiestä koskevia säännöksiä ja johtajaan toimitusjohtajaa koskevia säännöksiä. Henkilöyhtiölakiin viitataan 5, 8 ja 9 §:ssä.

2 §. *Etuyhtymän rekisteröiminen.* Etuyhtymäasetuksen mukaan etuyhtymä perustetaan kirjallisella perustamissopimuksella (1 art.), mutta etuyhtymä saavuttaa oikeuskelpoisuuden vasta rekisteröinnillä. Ehdotuksen mukaan etuyhtymä merkitään kaupparekisteriin ja toimivaltainen viranomaisena etuyhtymää koskevissa rekisteröintiasioissa on patentti- ja rekisterihallitus. Rekisteriin merkitään etuyhtymä, jolla on Suomessa kotipaikka, sekä toisessa jäsenvaltiossa rekisteröidyn etuyhtymän Suomeen perustaman toimipaikan tiedot. Etuyhtymän rekisteröintiä ja toiminimeä koskevia säännöksiä on etuyhtymäasetuksessa (5 art. a kohta, 6 — 8 ja 10 art.), toiminimilaissa (128/79) sekä kaupparekisterilaissa.

Etuyhtymäasetuksen mukaan etuyhtymän toiminimessä on oltava sanat "eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä" tai lyhenne "ETEY" (5 art.). Etuyhtymään sovelletaan toiminimilain 1 §:n mukaisesti myös toiminimilain säännöksiä. Etuyhtymän toiminimen tulee yksilöidä haltijansa yritys, eikä se saa olla hyvän tavan tai järjestyksen vastainen tai sekoitettavissa toiseen toiminimeen.

3 §. *Oikeus ryhtyä etuyhtymän jäseneksi.* Ehdotuksen mukaan konkurssissa oleva ei voi ryhtyä etuyhtymän jäseneksi. Osakeyhtiölain mukaisesti osakeyhtiön perustaja ei saa olla konkurssissa (2 luku 1 § 3 mom.). Etuyhtymässä ei ole erillisiä perustajia, vaan etuyhtymä perustetaan jäsenten välisellä perustamissopimuksella. Jäsenten henkilötiedot kirjataan perustamissopimukseen, joka talletetaan rekisteröimisen yhteydessä rekisteriin. Konkurssiin asetetun luonnollisen tai oikeushenkilön oikeutta tehdä perustamissopimus rajoittaa yleisten konkurssioikeudellisten oppien mukaan konkurssipesän oikeus käyttää puhevaltaa konkurssipesään kuuluvasta varallisuudesta. Etuyhtymän jäsen vastaa täysimääräisesti ja yhteisvastuullisesti etuyhtymän velvoitteista, joten konkurssissa oleva ei voisi hoitaa täysipainoisesti jäsenelle tulevia velvoitteita. Koska etuyhtymän jäsenenä tulee olemaan ulkomaalaisia, konkurssiin asetetun esteellisyys ryhtyä jäseneksi kirjataan selvyden vuoksi lakiin. Jos etuyhtymän jäsen myöhemmin asetetaan kon-

kurssiin, on muilla jäsenillä ja konkurssipesällä oikeus 7 §:n mukaisesti vaatia etuyhtymän purkamista.

Ehdotuksen 1 §:n 2 momentista ja liiketoimintakieltolain 4 §:n 1 momentin 2 kohdasta seuraa, että liiketoimintakiellossa oleva ei voi olla etuyhtymän jäsenenä. Kielto vastaa avoimen yhtiön yhtiömiehelle ja kommandiitti-yhtiön vastuunalaiselle yhtiömiehelle asetettua kieltoa.

Jäsenyyttä koskevat rajoitukset perustuvat etuyhtymäasetuksen 4 artiklan 4 kohtaan.

4 §. *Johtaja.* Etuyhtymän johtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella eikä hän saa olla vajaavaltainen eikä konkurssissa. Kauppa- ja teollisuusministeriö voi hakemuksesta myöntää etuyhtymälle luvan poiketa johtajan asuinpaikkavaatimuksesta. Johtajan kelpoisuusvaatimukset vastaavat osakeyhtiölain 8 luvun 4 §:ssä osakeyhtiön toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenelle asetettuja vaatimuksia.

Ehdotuksen 1 §:n 2 momentista ja liiketoimintakieltolain 4 §:n 1 momentin 3 kohdasta seuraa, että myös liiketoimintakiellossa oleva ei voi toimia etuyhtymän johtajana.

Rajoitukset perustuvat etuyhtymäasetuksen 19 artiklaan.

5 §. *Tilinpäätös.* Etuyhtymä on kirjanpitolain 1 §:n mukaan kirjanpitovelvollinen. Etuyhtymän tilinpäätökseen sovelletaan henkilöyhtiölain 9 luvussa ja tässä pykälässä olevia säännöksiä. Etuyhtymän velvollisuus laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös määräytyy kirjanpitolain mukaan. Tilinpäätökseen kuuluu tuloslaskelma ja tase liitteineen ja konsernitilinpäätökseen konsernituloslaskelma ja konsernitase liitteineen.

Etuyhtymän jäsenet ja johtaja päiväävät ja allekirjoittavat yhtymän tilinpäätöksen. Vaikka jäsenillä ei olekaan oikeutta edustaa etuyhtymää suhteessa ulkopuolisiin, he vastaavat yhtymän velvoitteista sekä tilinpäätöstietojen oikeellisuudesta. Jäsenten allekirjoitus korvaa tilinpäätöksen vahvistamisen menettelyn yhteisön kokouksessa. Etuyhtymän taseessa tai sen liitteessä on selvitettävä yhtymän ja sen jäsenten väliset velkasuhteet.

Pykälän 2 momentin mukaisesti etuyhtymän tilinpäätös on aina tilintarkastajan tarkastettava. Tilinpäätös on annettava tilintarkastajalle tarkastusta varten neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Määräaika vastaa avoimessa yhtiössä noudatettavaa määräaika. Tilintarkastuslakiesityksen mukaan myös kaik-

ki avoimet yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt tulevat tilintarkastusvelvollisiksi.

Pykälän 3 momentin mukaan etuyhtymän on aina myös julkistettava tilinpäätöksensä. Jäljennökset tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta on toimitettava kaupparekisteriin kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kuuden kuukauden määräaika vastaa kirjanpitoaissa olevaa määräaika.

Pykälän 4 momentissa todetaan, että 2 ja 3 momentin säännöksiä on sovellettava myös konsernitilinpäätökseen, jos etuyhtymä on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätöksensä konsernitilinpäätöksen.

6 §. *Tilintarkastus.* Etuyhtymän tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslaissa ja tässä pykälässä olevia säännöksiä. Säännökset vastaavat avoimen yhtiön tilintarkastussäännöksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan etuyhtymän on valittava perustamissopimuksessa olevien määräysten mukainen määrä tilintarkastajia. Jäsenet valitsevat tilintarkastajan yksimielisellä päätöksellä, jollei perustamissopimuksessa ole toisin sovittu. Sen lisäksi jäsenet voivat aina valita yhden tai useamman varatilintarkastajan. Tilintarkastajan kelpoisuusvaatimukset ovat tilintarkastuslaissa. Yhtymä on tilintarkastuslain 11 §:n mukaan velvollinen valitsemaan vähintään yhden hyväksytyn tilintarkastajan, jos vähintään kaksi seuraavista edellytyksistä täyttyy: 1) yhtymän taseen loppusumma on edellisen tilikauden tilinpäätöksen mukaan yli kaksi miljoonaa markkaa; 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on edellisen tilikauden tilinpäätöksen mukaan yli neljä miljoonaa markkaa ja 3) yhtymän palveluksessa on edellisen tilikauden aikana ollut keskimäärin yli 10 henkilöä.

Pykälän 3 momentti koskee tilintarkastajan toimikautta. Etuyhtymän on valittava tilintarkastaja erikseen kutakin tilikautta varten, jos perustamissopimuksessa ei ole määräystä tilintarkastajan toimikaudesta. Tilintarkastajan tehtävä päättyy, kun hän on antanut tilintarkastuskertomuksen toimikautensa kuuluvalla viimeiseltä tilikaudelta. Jos tilintarkastaja on valittu tehtävänsä toistaiseksi, tehtävä päättyy, kun uusi tilintarkastaja on valittu hänen tilalleen. Tilintarkastaja voidaan vapauttaa toimestaan kesken toimikauden jäsenten yksimielisellä päätöksellä.

Pykälän 4 momentin mukaan tilintarkastajan on annettava etuyhtymälle suorittamastaan tarkastuksesta tilintarkastuskertomus viiden kuu-

kauden kuluessa tilikauden päättymisestä samoin kuin avoimessa yhtiössä. Tilintarkastuksen ja tilintarkastuskertomuksen sisältö määritellään tilintarkastuslain 4 luvussa.

7 §. *Etuyhtymän purkaminen.* Etuyhtymän purkamisperusteista ja purkamisvaatimuksen tekemiseen oikeutetuista säädetään etuyhtymäasetuksen 31 ja 32 artiklassa sekä tässä pykälässä.

Etuyhtymäasetuksen mukaisesti etuyhtymä voidaan aina purkaa jäsenten päätöksellä (31 art.). Päätös purkamisesta on tehtävä yksimielisesti, jollei perustamissopimuksessa ole toisin sovittu. Etuyhtymä on aina purettava, jos perustamissopimuksessa määrätty toimikausi on päättynyt, perustamissopimuksessa määrätty purkamisperuste on olemassa, etuyhtymän päämäärä on toteutettu tai sitä ei voida enää toteuttaa taikka etuyhtymässä ei enää ole vähintään kahta eri jäsenvaltioista olevaa etuyhtymäasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa asetettuja jäsenyyysvaatimuksia täyttävää jäsentä. Jos jäsenet eivät ole tehneet purkamispäätöstä kolmen kuukauden kuluessa toimikauden päättymisestä tai purkamisperusteen täyttymisestä, jäsen voi vaatia tuomioistuimelta määräystä etuyhtymän purkamisesta.

Tuomioistuin voi määrätä etuyhtymän purettavaksi myös silloin, jos etuyhtymässä ei ole noudatettu yhtymän tarkoitusta tai kotipaikkaa koskevia säännöksiä taikka edellä mainittuja jäsenyyden edellytyksiä rikotaan (32 art.). Hakemuksen voi tehdä jokainen, jota asia koskee, tai toimivaltainen viranomainen. Tuomioistuin voi myös määrätä jäsenen hakemuksesta etuyhtymän purettavaksi, jos siihen on painava syy.

Etuyhtymäasetuksessa lueteltujen purkamisperusteiden lisäksi jäsenellä on oikeus vaatia etuyhtymän purkamista tämän pykälän 2 momentissa olevilla perusteilla. Jäsen voi vaatia purkamista myös silloin, kun toinen jäsen asetetaan konkurssiin, määrätään liiketoimintakieltoon tai jäsenen osuus etuyhtymästä ulosmitataan. Näissä tilanteissa purkamisvaatimuksen voivat esittää myös konkurssiin asetetun jäsenen konkurssipesä sekä se, joka on ostanut ulosmitatun osuuden pakkohuutokaupassa. Muilla jäsenillä on oltava tällaisessa tilanteessa mahdollisuus turvata asemansa yhtymässä. Purkamisvaatimuksen lisäksi jäsen, jota vastaan on tässä momentissa tarkoitettu purkamisperuste, voi erota yhtymästä, koska mainittua purkamisperustetta voitaneen pitää etuyh-

tymäasetuksen 27 artiklassa tarkoitettuna painavana syynä. Lisäksi liiketoimintakieltoon määrättyllä on velvollisuus erota yhtymästä jo liiketoimintakieltoain perusteella. Mainituissa laissa kielletään liiketoimintakieltoon määrättyä oikeus harjoittaa sellaista liiketoimintaa, johon liittyy kirjanpitovelvollisuus. Ehdotuksen 1 §:n 2 momentin nojalla liiketoimintakieltoon määrätty ei myöskään saa olla jäsenenä etuyhtymässä. Jäsen, jota vastaan on purkamisperuste, voidaan myös erottaa yhtymästä, jos hän olennaisesti laiminlyö velvollisuuksiaan tai aiheuttaa taikka uhkaa aiheuttaa vakavaa häiriötä yhtymän toiminnalle. Viimeksi mainituissa tapauksissa eroavan tai erotetun jäsenen osuuden arvo selvitetään 33 artiklan mukaisesti.

Konkurssiin asetettu jäsen ja jäsen, jonka osuus yhtymästä on ulosmitattu, jatkaa etuyhtymän jäsenenä, jos yhtymän purkamista ei vaadita, hän ei itse eroa tai häntä ei eroteta yhtymästä. Konkurssiin asetetun jäsenen puolesta puhevaltaa käyttää konkurssipesä. Konkurssipesä vastaa tällöin myös konkurssiin asettamisen jälkeen syntyneistä jäsenyyden aiheuttamista velvoitteista. Jos etuyhtymän tarkoitukseen 3 artiklan mukaan kuuluva liitännäisyysvaatimus ei tämän jälkeen enää täytyisi, jokainen, jota asia koskee, tai toimivaltainen viranomais voi 32 artiklan nojalla hakea tuomioistuimelta etuyhtymän purkamista.

Pykälän 3 momentti antaa jäsenille vapauden sopia etuyhtymän purkamisesta. Jos edellä 2 momentissa tarkoitettu purkamisvaatimus on tehty, on purkamista koskevaan sopimukseen saatava myös konkurssipesän, ulosmittausvelkojan tai pakkohuutokauppaostajan suostumus. Siinä tapauksessa, että jäsenet eivät pääse sopimukseen purkamismenettelystä tai he eivät saa 2 momentissa tarkoitettua tilanteesta edellä mainittujen tahojen suostumusta, etuyhtymä on selvitettävä 8 §:ssä olevien säännösten mukaisesti.

Pykälän 2 ja 3 momentin säännökset vastaavat pääosin avoimen yhtiön vastaavia säännöksiä. Toisen jäsenen konkurssiin, liiketoimintakieltoon tai osuuden ulosmittaukseen perustuva oikeus vaatia purkamista otetaan lakiin etuyhtymäasetuksen 28 artiklan 1 kohdan perusteella.

8 §. *Etuyhtymän selvittäminen ja omaisuuden jakaminen.* Jos jäsenet eivät sovi etuyhtymän selvittämisestä, etuyhtymä on selvitettävä tämän pykälän mukaisesti. Pykälän 1 momentin

mukaan selvitysmenettelyyn sovelletaan avointa yhtiötä koskevia säännöksiä yhtiön konkurssista, selvitysmiehistä, tuomioistuimen määräämästä selvitysmiehestä ja väliaikaisesta määräyksestä, selvitysmiehen palkkiosta, vähäisin poikkeuksin toiminnan jatkamista koskevasta päätöksestä sekä selvitysmenettelystä, lopputilityksestä, jälkiselvityksestä ja rekisteri-ilmoituksesta.

Henkilöyhtiölain 5 luvun 6 ja 7 §:n mukaista osuuden lunastusmenettelyä ei ehdoteta sovellettavaksi etuyhtymään. Koska etuyhtymän jäsenet ovat eri jäsenvaltioista, ei lunastusta koskevan kaavamaisen menettelyn ja määräaikojen ottaminen kansallisiin säädöksiin ole perusteltua. Muissa jäsenvaltioissa olevilta jäseniltä ei välttämättä voida vaatia kansallisten lunastussäännösten tuntemista, varsinkaan kun etuyhtymästä poistuvan jäsenen oikeuksien ja velvoitteiden selvittelyä ei ole yksityiskohtaisesti säännelty etuyhtymäasetuksessa. Näin ollen jäsenyyden lakatessa muusta syystä kuin 22 artiklan 1 kohdassa säädetyin edellytyksin tapahtuvan osuuden luovutuksen vuoksi, jäsenen osuuden arvon selvitys tapahtuu 33 artiklan mukaisesti.

Henkilöyhtiölain 5 luvun 14 §:n 1 momentin viimeinen virke viittaa lunastusmenettelyyn, jota ei sovellettaisi etuyhtymässä. Mainitun luvun 15 §:n 2 momentin kaksi ensimmäistä virkettä, jotka koskevat omaisuuden myymistä siten, että harjoitettua liiketoimintaa voidaan jatkaa, eivät myöskään sovellu etuyhtymään. Etuyhtymän harjoittama liiketoiminta on aina liitännäistä sen jäsenten toimintaan.

Kuten avoimessa yhtiössä, etuyhtymän jäsenet voivat toimia itse yhtymän selvitysmiehinä. Tuomioistuin voi myös jäsenen hakemuksesta määrätä selvitettävälle yhtymälle selvitysmiehen. Selvitysmiesten on haettava julkinen haaste velkojille. Selvitetävän etuyhtymän toimintaa voidaan jatkaa vain siinä määrin kuin tarkoituksenmukainen selvittäminen ja kohtuullisen ajan varaaminen työntekijöille uuden työn etsimiseen vaativat. Selvityksen päättyessä selvitysmiesten tulee antaa lopputilitys ja tehdä vaadittavat ilmoitukset kaupparekisteriin.

Etuyhtymän omaisuuden jako suoritetaan vastaavalla tavalla kuin avoimessa yhtiössä. Jaon suorittavat jäsenet itse tai tuomioistuimen määräämä selvitysmies. Selvitysmiehen on laadittava toimittamastaan jaosta jakokirja. Kun yhtymä on purkautunut, on purkautumisesta tehtävä ilmoitus kaupparekisteriin.

Pykälän 2 momentti koskee tuomioistuimen oikeutta määrätä etuyhtymään selvitysmies. Pykälän 1 momentissa olevan viittauksen nojalla etuyhtymään sovelletaan myös henkilöyhtiölain 5 luvun 11 §:ää. Mainitun pykälän mukaisesti tuomioistuimen on hakemuksesta määrättävä etuyhtymälle selvitysmies, jos etuyhtymä on selvitettävä. Hakemuksen voi tehdä jäsen ja henkilö, jolla on oikeus vaatia yhtymän purkamista, sekä ulosmittausvelkoja. Tuomioistuimen tulee ennen asian ratkaisemista varata tilaisuus tulla kuulluksi sellaiselle hakemukseen oikeutetulle, joka ei ole yhtynyt hakemukseen. Jos yhtymän laatu tai laajuus niin vaatii, tuomioistuin voi määrätä useampia selvitysmiehiä ja jakaa määräämillään perusteilla yhtymän hallinnon näiden kesken. Tuomioistuin voi hakemuksesta muuttaa tai peruuttaa päätöksensä selvitysmiehen määräämisestä.

Lisäksi tuomioistuin voi ehdotuksen mukaan hakemuksesta määrätä etuyhtymälle selvitysmiehen, jos etuyhtymällä ei ole toimikelpoista johtajaa. Johtajan toimikelpoisuus määräytyy etuyhtymäasetuksessa, tässä laissa ja perustamissopimuksessa olevien säännösten perusteella. Perustamissopimuksessa voidaan esimerkiksi edellyttää useampia johtajia ja rajoittaa heidän edustusoikeuttaan siten, että vain kaksi tai useampi johtaja yhdessä edustaa yhtymää. Jos etuyhtymällä ei ole määräyksestä huolimatta kuin yksi johtaja, yhtymällä ei voida katsoa olevan toimikelpoista johtajaa. Säännös vastaa osakeyhtiölain säännöstä toimitusjohtajan ja hallituksen puuttumisesta (13 luku 4 § 1 mom. 2 kohta). Etuyhtymää voi edustaa yksinomaan johtaja tai johtajat, joten asioiminen etuyhtymän kanssa edellyttää toimikelpoisen johtajan olemassaoloa. Hakemuksen tuomioistuimelle voi tehdä jokainen, jonka oikeus on riippuvainen siitä, että etuyhtymällä on johtaja. Johtajan puuttuminen voi muodostaa myös purkuperusteen, jos etuyhtymän päämäärää ei enää voida toteuttaa sen vuoksi (31 art. 2 b kohta). Säännös perustuu etuyhtymäasetuksen 32 artiklan 3 kohtaan.

9 §. *Vahingonkorvausvelvollisuus.* Etuyhtymän jäsenen, johtajan ja tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuuteen sovelletaan pääosin avoimen yhtiön yhtiömiestä, toimitusjohtajaa ja tilintarkastajaa koskevia vahingonkorvaussäännöksiä.

Etuyhtymän jäsen ja johtaja ovat velvollisia korvaamaan vahingon, jonka he ovat asemassaan tahallisesti tai huolimattomuudesta aihe-

uttaneet yhtymälle. Korvauksen sovittelu ja korvausvastuun jakautuminen määräytyvät vahingonkorvauslain (412/74) mukaisesti.

Myös etuyhtymän tilintarkastaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimeksaan tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtymälle. Sama koskee vahinkoa, joka on tilintarkastuslakia, etuyhtymää koskevaa lakia tai perustamissopimusta rikkomalla aiheutettu etuyhtymän jäsenelle tai muulle henkilölle.

Pykälän 2 momentissa säädetään kanneajasta etuyhtymän jäsentä, johtajaa ja tilintarkastajaa vastaan. Kanne on nostettava viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana päätös tai toimenpide, johon kanne perustuu, suoritettiin. Kanneaikaa ehdotetaan pidemmäksi kuin avoimessa yhtiössä, koska avoimessa yhtiössä oleva yhden vuoden määräaika olisi lyhyt kansallisten rajojen yli toimivassa etuyhtymässä. Lisäksi kanneaikaa jatkettaneen viiteen vuoteen myös osakeyhtiöissä ja muissa yhteisömuodoissa. Sanottu kanne-aika ei kuitenkaan koske rangaistavaan tekoon perustuvaa vahingonkorvausvelvollisuutta.

Säännöksen ottaminen lakiin perustuu etuyhtymäasetuksen johdanto-osassa ilmaistuun periaatteeseen, jonka mukaan jäsenvaltiot saavat soveltaa ja antaa lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka eivät ole ristiriidassa asetuksen soveltamisalan tai tavoitteiden kanssa. Säännös vastaa kansallisessa yhteisölaissäädännössä yleensä olevia vastuuperiaatteita.

10 §. *Etuyhtymärikkomus.* Joka laiminlyö etuyhtymäasetuksen 25 artiklan säännöksiä etuyhtymän kirjeissä, tilauslomakkeissa ja vastaavissa asiakirjoissa mainittavista tiedoista voidaan tuomita, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, etuyhtymärikkomuksesta sakoon.

Etuyhtymäasetuksen 25 artikla velvoittaa etuyhtymää ilmoittamaan mainituissa asiakirjoissa toiminimen, rekisterin, johon etuyhtymä on merkitty, rekisterinumeron, osoitteen, mahdolliset johtajien edustusvallan rajoitukset sekä selvitystilan.

Säännös perustuu etuyhtymäasetuksen 39 artiklan 3 kohtaan. Myös osakeyhtiölakitoimikunta 1990 on ehdottanut osakeyhtiölain 16 luvun 9 §:n 7 kohtaan vastaavan sisältöistä säännöstä (komiteanmietintö 1992:32).

11 §. *Voimaantulo.* Ehdotettu laki on tarkoi-

tettu tulemaan voimaan samanaikaisesti EU-jäsenyyden kanssa, kuitenkin viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1996 ETA-sopimuksen yhtiöoikeutta koskevan siirtymäajan päätyessä.

## 1.2. Kaupparekisterilaki

Eurooppalaista taloudellista etuyhtymää koskevan lain 2 §:n mukaisesti etuyhtymä merkitään kaupparekisteriin. Rekisteriin merkitään etuyhtymä, jolla on Suomessa kotipaikka, sekä muualla rekisteröidyn etuyhtymän Suomeen perustamaa toimipaikkaa koskevat tiedot. Rekisteröintiä koskevat säännökset ovat etuyhtymäasetuksen 6—8, 10 ja 39 artiklassa.

Kaupparekisteriin on 7 artiklan mukaisesti talletettava seuraavat tiedot ja niitä koskevat asiakirjat: perustamissopimus ja sen muutokset, toimipaikkojen perustaminen tai lopettaminen, tuomioistuimen päätös etuyhtymän pätemättömyydestä, johtajien asettaminen, henkilötiedot ja edustusvallan rajoitukset, yhtymäosuuden luovutus, purkamista koskeva päätös, selvitysmiesten määrääminen, selvitystilän päättyminen, ehdotus kotipaikan siirtämisestä ja uuden jäsenen vapauttaminen vastaamasta ennen liittymistä syntyneistä velvoitteista. Rekisteriin merkityt tiedot on julkaistava joko täydellisinä tai otteina kaupparekisterilehdessä.

3 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta, jonka mukaan etuyhtymä, jolla on Suomessa kotipaikka, on velvollinen tekemään perusilmoituksen kaupparekisteriin. Jos etuyhtymä, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, haluaa perustaa Suomeen toimipaikan, myös tällaisen yhtymän on tehtävä perustettavaa toimipaikkaa koskeva perusilmoitus. Kohdan 3 ja 4 kieliasuun tehdään lisäyksestä johtuva korjaus.

13 c §. Etuyhtymästä ja Suomessa olevasta toimipaikasta rekisteriin talletettavat tiedot määräytyvät etuyhtymäasetuksen 7 ja 10 artiklan perusteella. Uusi 13 c § on lähinnä tekninen säännös ja koskee vain perustamisilmoituslomakkeessa mainittavia tietoja. Säännös vastaa avoimen yhtiön perusilmoituksessa annettavia tietoja ja sen tarkoituksena on helpottaa rekisteriviranomaista perustamissopimuksen vähimmäissisällön rekisteröimisessä.

Pykälän 1 momentti koskee Suomessa perustettavan etuyhtymän perusilmoitusta. Sellaisen etuyhtymän perusilmoituksessa, jonka koti-

paikka on Suomessa, on mainittava etuyhtymän toiminimi, perustamissopimuksen allekirjoituspäivä, kotipaikka, postiosoite, tarkoitus, jäsenten henkilötiedot, johtajan tai johtajien henkilötiedot, mahdolliset toiminimen kirjoittamista koskevat määräykset, etuyhtymän toimikausi, jos se on määrätty, sekä mahdolliset toimipaikat. Jäsenistä ilmoitettavat henkilötiedot määräytyvät kaupparekisterilain 3 a §:n perusteella. Jäsenenä olevasta oikeushenkilöstä ilmoitetaan toiminimi, rekisterinumero ja rekisteri, johon se on merkitty.

Pykälän 2 momentti koskee muualla rekisteröidyn etuyhtymän Suomeen perustaman toimipaikan perusilmoitusta. Tällaisessa perusilmoituksessa on mainittava jäsenvaltio ja rekisteri, johon etuyhtymä on merkitty, etuyhtymän rekisterinumero ja 1 momentissa tarkoitettut tiedot soveltuvien osin sekä Suomeen perustettavan toimipaikan postiosoite ja edustajan henkilötiedot. Elinkeinolain 6 § edellyttää, että elinkeinonharjoittajalla on oltava edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa ja oikeus ottaa tämän puolesta vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja. Etuyhtymäasetuksen 10 artiklan mukaisesti Suomeen perustettavan toimipaikan kotivaltion rekisteriin talletetuista asiakirjoista on talletettava jäljennökset kaupparekisteriin.

14 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös etuyhtymän perustamissopimuksen muuttamisesta on tehtävä ilmoitus rekisteriin.

15 §. Pykälän 1 momenttiin lisätään uusi 7 kohta, jonka mukaan etuyhtymän rekisteri-ilmoituksen tekemisestä vastaa sen johtaja. Johtaja on ainoa etuyhtymää edustava toimielin. Muualla rekisteröidyn etuyhtymän Suomessa olevan toimipaikan elinkeinolain 6 §:n edellyttämä edustaja ei siten voi tehdä rekisteri-ilmoitusta. Edustajan toimivalta rajoittuu lain mukaan vain haasteiden ja tiedoksiantojen vastaanottamiseen. Kohdan 5 ja 6 kieliasuun tehdään lisäyksestä johtuva korjaus.

Kaupparekisterilain 16 § 1 momentin mukaan perusilmoituksen allekirjoittavat kaikki sen tekemisestä vastuussa olevat. Etuyhtymän perusilmoituksen voi kuitenkin allekirjoittaa yksikin johtaja, jollei johtajien edustusvaltaa ole rajoitettu perustamissopimuksessa siten, että vain kahdella tai useammalla johtajalla on vain yhdessä oikeus edustaa yhtymää. Tämä perustuu etuyhtymäasetuksen 20 artiklaan.

Etuyhtymäasetuksessa on myös säännöksiä rekisteri-ilmoituksen tekemiseen oikeutetuista

eri tilanteissa (esimerkiksi 29 art. ja 31 art. 4 kohta).

18 §. Pykälän 2 momenttia täydennetään siten, että myös etuyhtymän purkamista ja selvitystilaan koskevista ilmoituksista säädetään erikseen. Etuyhtymää koskevan lain 8 §:ssä viitataan selvitysmenettelyyn osalta henkilöyhtiölain 5 luvun 18 §:ään, joka koskee selvitystilaan liittyviä rekisteri-ilmoituksia. Rekisteriin tulee ilmoittaa selvitystilaan asettaminen, lopettaminen sekä jälkiselvitys.

25 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että rekisterimerkinnästä tai sen poistamisesta kuulutetaan kaupparekisterilehdessä joko sellaisenaan taikka otteina tai viittauksina asiakirjavihkoon otettuun tai rekisteriin merkittyyn asiakirjaan, siten kuin patentti- ja rekisterihallituksen päätöksellä tarkemmin määrätään. Koska eri yhteisöjen julkistamisvelvollisuus vaihtelee ja saattaa olla laaja, on perusteltua, ettei asiakirjoja tarvitse julkaista kokonaisuudessaan. Yksilöidyn otteen tai viittauksen avulla ulkopuolinen voi saada yksityiskohtaisempaa tietoa asiasta pyytämällä rekisteriviranomaiselta jäljennöksen kyseisestä asiakirjasta.

Muutos vastaa etuyhtymäasetuksen 8 artiklaa, joka puolestaan vastaa julkistamisdirektiivin 3 artiklan 4 kohdan säännöstä.

### 1.3. Toiminimilaki

7 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että 7 ja 8 kohdan kieliasua korjataan ja momenttiin lisätään uusi 9 kohta, jossa viitataan etuyhtymän toiminimen osalta etuyhtymäasetuksen 5 artiklan a kohtaan. Sen mukaisesti etuyhtymän toiminimessä on oltava sanat "eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä" tai lyhenne "ETEY".

## 2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Patentti- ja rekisterihallituksen suoritteista

perittävistä maksuista annettu laki (1032/92) tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1993. Lain säännöksiä sovelletaan leimaverolain 14 §:ssä tarkoitettuihin kaupparekisteriin tehtäviin ilmoituksiin 1 päivästä syyskuuta 1993. Lain 5 §:n nojalla annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös patentti- ja rekisterihallituksen maksullisista suoritteista (729/93) oli voimassa vuoden 1994 elokuun loppuun. Päätöstä jatkettiin 29 päivänä heinäkuuta 1994 (722/94) uudella maksutaulukolla vuoden 1995 loppuun saakka. Etuyhtymää koskevista kaupparekisteriasioiden maksuista olisi määrättävä kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä.

Kaupparekisteriasetukseen (208/79) tulisi lisätä kumotun 17 §:n tilalle uusi 17 §. Pykälässä säädettäisiin etuyhtymän ja muualla rekisteröidyn etuyhtymän Suomessa olevan toimipaikan perusilmoitukseen liitettävistä selvityksistä. Kaupparekisteriin talletettavat asiakirjat määräytyvät muutoin etuyhtymäasetuksen mukaisesti (7 ja 10 art.).

## 3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan samanaikaisesti EU-jäsenyyden kanssa, kuitenkin viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1996 ETA-sopimuksen yhtiöoikeutta koskevan siirtymäajan päättyessä.

Sopimus Suomen liittymisestä Euroopan unioniin ei sisällä yhtiöoikeudellista siirtymäaikaa. ETA-sopimuksen yhtiöoikeutta koskevan sääntelyn siirtymäaika päättyy 1 päivänä tammikuuta 1996, jota ennen kansalliset säännökset viimeistään tulisi saattaa voimaan. Jos ehdotusta ei saateta voimaan samanaikaisesti EU-jäsenyyden kanssa, etuyhtymäasetuksen voimaantulon ajankohdasta tulee säätää lailla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

## 1.

**Laki****eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

## 1 §

*Sovellettavat säännökset*

Eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä on voimassa, mitä eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2137/85, jäljempänä etuyhtymäasetus, ja tässä laissa säädetään.

Liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/85) säännöksiä yhtiön henkilökohtaisesti vastuunalaisesta yhtiömiehestä ja yhtiön toimitusjohtajasta sovelletaan vastaavasti etuyhtymän jäseneen ja johtajaan.

Kun tässä laissa viitataan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/88) säännöksiin, etuyhtymän jäseneen sovelletaan tällöin, mitä avoimen yhtiön yhtiömiehestä säädetään, ja johtajaan, mitä toimitusjohtajasta säädetään.

## 2 §

*Etuyhtymän rekisteröiminen*

Patentti- ja rekisterihallitus on toimivaltainen viranomainen etuyhtymää koskeissa rekisteröintiasioissa. Etuyhtymän ilmoittamisesta rekisteriin ja toiminimestä säädetään etuyhtymäasetuksessa, kaupparekisterilaissa (129/79) ja toiminimilaissa (128/79).

## 3 §

*Oikeus ryhtyä etuyhtymän jäseneksi*

Konkurssissa oleva ei voi ryhtyä etuyhtymän jäseneksi.

## 4 §

*Johtaja*

Etuyhtymän johtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei kauppa- ja teollisuusministeriö myönnä etuyhtymälle lupaa poiketa tästä. Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla etuyhtymän johtajana.

## 5 §

*Tilinpäätös*

Etuyhtymän tilinpäätöksestä on voimassa, mitä avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 9 luvussa ja tässä pykälässä säädetään.

Etuyhtymän tilinpäätös on annettava tilintarkastajalle neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Etuyhtymän on kuudessa kuukaudessa tilikauden päättymisestä toimitettava jäljennös tilinpäätöksestä sekä tilintarkastuskertomuksesta rekisteriviranomaiselle.

Jos etuyhtymä on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen, 2 ja 3 momenttia on vastaavasti sovellettava konsernitilinpäätökseen.

## 6 §

*Tilintarkastus*

Etuyhtymän tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tilintarkastuslaissa ( / ) ja tässä pykälässä säädetään.

Etuyhtymässä on oltava yksi tai useampi tilintarkastaja sen mukaan kuin perustamissopimuksessa määrätään. Jäsenet valitsevat tilintarkastajan yksimielisellä päätöksellä, jollei perustamissopimuksessa ole toisin sovittu. Jäsenet voivat lisäksi valita yhden tai useamman varatilintarkastajan.

Tilintarkastaja on valittava erikseen kutakin tilikautta varten, jollei tilintarkastajan toimikautta ole perustamissopimuksessa määrätty. Tilintarkastajan tehtävä päättyy, kun hän on antanut tilintarkastuskertomuksen toimikauteensa sisältyvältä viimeiseltä tilikaudelta tai, jos hänet on valittu toistaiseksi, kun uusi tilintarkastaja on valittu hänen tilalleen. Tilintarkastaja voidaan vapauttaa toimestaan jäsenten yksimielisellä päätöksellä.

Tilintarkastajan on annettava kultakin tilikaudelta tilintarkastuskertomus etuyhtymälle viiden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

## 7 §

*Etuyhtymän purkaminen*

Etuyhtymän purkamisperusteista ja siitä, ketkä ovat oikeutettuja vaatimaan purkamista, säädetään etuyhtymäasetuksessa ja tässä pykälässä.

Jäsenellä on oikeus vaatia etuyhtymän purkamista, kun toinen jäsen asetetaan konkurssiin, määrätään liiketoimintakieltoon tai tämän osuus etuyhtymästä ulosmitataan. Sama oikeus on konkurssiin asetetun jäsenen konkurssipesällä ja sillä, joka on ostanut ulosmitatun jäsenosuuden pakkohuutokaupassa.

Jäsenet voivat sopia siitä, miten etuyhtymä puretaan. Jos purkaminen perustuu 2 momentissa tarkoitettuun purkamisvaatimukseen, sopimusta purkamisesta ei saa tehdä ilman konkurssipesän, ulosmittausvelkojan tai pakkohuutokauppaostajan suostumusta. Jos jäsenet eivät pääse sopimukseen purkamisesta tai edellä mainittua suostumusta ei saada, etuyhtymä on selvitettävä 8 §:n mukaisesti.

## 8 §

*Etuyhtymän selvittäminen ja omaisuuden jakaminen*

Etuyhtymän selvittämiseen sovelletaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 5 luvun 8 ja 10—13 §:ää, 14 §:ää sen 1 momentin viimeistä virkettä lukuun ottamatta, 15 §:ää sen 2 momentin kahta ensimmäistä virkettä lukuun ottamatta ja 16—18 §:ää sekä omaisuuden jakamiseen 6 lukua, lukuun ottamatta sen 3 §:n 2 momenttia.

Tuomioistuim voi lisäksi hakemuksesta määrätä etuyhtymälle selvitysmiehen suorittamaan etuyhtymän selvittämisen, jos etuyhtymällä ei

ole toimikelpoista johtajaa. Hakemuksen tuomioistuimelle voi tehdä jokainen, jonka oikeus saattaa riippua siitä, että etuyhtymällä on toimikelpoinen johtaja.

## 9 §

*Vahingonkorvausvelvollisuus*

Etuyhtymän jäsenen, johtajan ja tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta on voimassa, mitä avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 2 luvun 12 — 13 §:ssä ja 10 luvun 10 §:ssä säädetään.

Kanne 1 momentissa tarkoitetun vahingon korvaamisesta on nostettava jäsentä, johtajaa ja tilintarkastajaa vastaan viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana kanteen perusteena oleva päätös tehtiin tai toimenpide suoritettiin. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske rangaistavaan tekoon perustuvaa vahingonkorvausvelvollisuutta.

## 10 §

*Etuyhtymärikkomus*

Joka laiminlyö noudattaa etuyhtymäasetuksen 25 artiklan säännöksiä etuyhtymän kirjeissä, tilauslomakkeissa ja vastaavissa asiakirjoissa mainittavista tiedoista, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *etuyhtymärikkomuksesta* sakkoon.

## 11 §

*Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

## 2.

## Laki

## kaupparekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/79) 3 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, 14 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 18 §:n 2 momentti ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta 19 päivänä helmikuuta 1993 annetussa laissa (229/93), 14 §:n 2 momentti 29 päivänä huhtikuuta 1988 annetussa laissa (390/88), 15 §:n 1 momentin 6 kohta mainitussa 19 päivänä helmikuuta 1993 annetussa laissa ja 18 §:n 2 momentti 17 päivänä toukokuuta 1991 annetussa laissa (838/91), sekä

*lisätään* 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 19 päivänä helmikuuta 1993 annetulla lailla ja 10 päivänä joulukuuta 1993 annetulla lailla (1122/93), uusi 5 kohta, lakiin uusi 13 c § ja 15 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1252/87) sekä mainituilla 19 päivänä helmikuuta 1993 ja 10 päivänä joulukuuta 1993 annetuilla laeilla, uusi 7 kohta seuraavasti:

## 3 §

Perusilmoituksen ovat velvolliset tekemään:

3) luonnollinen henkilö, joka on hankkinut luvan harjoittaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:ssä mainittua elinkeinoa tai jolla on elinkeinotoiminnan harjoittamista varten pysyvä toimipaikka taikka jonka palveluksessa on muu kuin aviopuoliso tai suoraan etenevää polvea oleva vajaanvaltainen jälkeläinen (*yksityinen elinkeinonharjoittaja*); ei kuitenkaan maatilatalouden eikä kalastuksen harjoittaja;

4) ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka perustaa Suomeen sivuliikkeen (*ulkomainen elinkeinonharjoittaja*); sekä

5) eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä ja muualla rekisteröity etuyhtymä, joka perustaa Suomeen toimipaikan.

## 13 c §

Eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perusilmoituksessa on mainittava:

- 1) etuyhtymän toiminimi;
- 2) päivä, jona perustamissopimus on allekirjoitettu;
- 3) etuyhtymän kotipaikka;
- 4) etuyhtymän postiosoite;
- 5) etuyhtymän tarkoitus;
- 6) kaikkien jäsenten henkilötiedot;
- 7) johtajan tai johtajien henkilötiedot;
- 8) kuka tai ketkä johtajista kirjoittavat toiminimen;
- 9) toimikausi, jos se on määrätty; sekä
- 10) etuyhtymän mahdolliset toimipaikat.

Muualla rekisteröidyn etuyhtymän Suomessa olevaa toimipaikkaa koskevassa perusilmoituksessa on mainittava:

- 1) jäsenvaltio ja rekisteri, johon etuyhtymä on merkitty;
- 2) etuyhtymän rekisterinumero;
- 3) etuyhtymästä soveltuvin osin 1 momentissa tarkoitetut tiedot;
- 4) toimipaikan postiosoite; sekä
- 5) toimipaikan edustajan henkilötiedot.

## 14 §

Muutosilmoitus on myös tehtävä, milloin avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiösopimukseen, osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen, osuuskunnan, säästöpankin tai hypoteekkiyhdistyksen sääntöihin, vakuutusyhdistyksen yhdistysjärjestykseen tai eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perustamissopimukseen tehdään muutos.

## 15 §

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

- 5) aatteellisen yhdistyksen puolesta hallituksen puheenjohtaja;
- 6) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen puolesta sen toiminimen kirjoittajaksi edustajaksi valittu henkilö; sekä
- 7) eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän puolesta sen johtaja.

## 18 §

Avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osakeyhtiön, osuuskunnan, säästöpankin, vakuutusyhdistyksen ja eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän selvitys- ja suoritustilan samoin kuin avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osakeyhtiön ja osuuskunnan sulautumisen ja osakeyhtiön osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään liittämisen johdosta rekisteriviranomaiselle toimitettavista tiedonannoista ja ilmoituksista säädetään erikseen.

## 25 §

Kaupparekisteriin tehdystä merkinnästä ja rekisterimerkinnän poistamisesta on rekisteriviranomaisen toimesta kuulutettava kaupparekisterilehdessä joko sellaisenaan taikka otteina tai viittauksina asiakirjavihkoon otettuun tai rekisteriin merkittyyn asiakirjaan, siten kuin patentti- ja rekisterihallituksen päätöksellä tarkemmin määrätään.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
kuuta 199 .

## 3.

**Laki****toiminimilain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*muutetaan* 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun toiminimilain (128/79) 7 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta sekä

*lisätään* 7 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä maaliskuuta 1990 annetulla lailla (233/90), uusi 9 kohta seuraavasti:

## 7 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, on toiminimen muodosta voimassa seuraavaa:

7) säätiön toiminimen tulee sisältää säätiörekisteriin merkitty säätiön nimi;

8) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomeen perustaman sivuliikkeen toiminimen tulee sisältää ulkomaisen elinkeinonharjoittajan toiminimi lisäyksin, joka osoittaa sen sivuliikkeeksi; sekä

9) eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän toiminimestä on voimassa mitä eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2137/85 5 artiklan a kohdassa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
kuuta 199 .

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1994

**Tasavallan Presidentti**  
**MARTTI AHTISAARI**

Oikeusministeri *Anneli Jäätteenmäki*

## 2.

**Laki****kaupparekisterilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/79) 3 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, 14 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, 18 §:n 2 momentti ja 25 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta 19 päivänä helmikuuta 1993 annetussa laissa (229/93), 14 §:n 2 momentti 29 päivänä huhtikuuta 1988 annetussa laissa (390/88), 15 §:n 1 momentin 6 kohta mainitussa 19 päivänä helmikuuta 1993 annetussa laissa ja 18 §:n 2 momentti 17 päivänä toukokuuta 1991 annetussa laissa (838/91), sekä

*lisätään* 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 19 päivänä helmikuuta 1993 annetulla lailla ja 10 päivänä joulukuuta 1993 annetulla lailla (1122/93), uusi 5 kohta, lakiin uusi 13 c § ja 15 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1252/87) sekä mainituilla 19 päivänä helmikuuta 1993 ja 10 päivänä joulukuuta 1993 annetuilla laeilla, uusi 7 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

## 3 §

Perusilmoituksen ovat velvolliset tekemään:

3) luonnollinen henkilö, joka on hankkinut luvan harjoittaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:ssä mainittua elinkeinoa tai jolla on elinkeinotoiminnan harjoittamista varten pysyvä toimipaikka taikka jonka palveluksessa on muu kuin aviopuoliso tai suoraan etenevää polvea oleva vajaavaltainen jälkeläinen (*yksityinen elinkeinonharjoittaja*); ei kuitenkaan maatilatalouden eikä kalastuksen harjoittaja; *sekä*

4) ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka perustaa Suomeen sivuliikkeen (*ulkomainen elinkeinonharjoittaja*).

3) luonnollinen henkilö, joka on hankkinut luvan harjoittaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:ssä mainittua elinkeinoa tai jolla on elinkeinotoiminnan harjoittamista varten pysyvä toimipaikka taikka jonka palveluksessa on muu kuin aviopuoliso tai suoraan etenevää polvea oleva vajaavaltainen jälkeläinen (*yksityinen elinkeinonharjoittaja*); ei kuitenkaan maatilatalouden eikä kalastuksen harjoittaja;

4) ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka perustaa Suomeen sivuliikkeen (*ulkomainen elinkeinonharjoittaja*); *sekä*

5) *eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä ja muualla rekisteröity etuyhtymä, joka perustaa Suomeen toimipaikan.*

## 13 c §

*Eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perusilmoituksessa on mainittava:*

1) *etuyhtymän toiminimi;*

2) *päivä, jona perustamissopimus on allekirjoitettu;*

3) *etuyhtymän kotipaikka;*

4) *etuyhtymän postiosoite;*

## Voimassa oleva laki

## Ehdotus

- 5) etuyhtymän tarkoitus;
  - 6) kaikkien jäsenten henkilötiedot;
  - 7) johtajan tai johtajien henkilötiedot;
  - 8) kuka tai ketkä johtajista kirjoittavat toiminimen;
  - 9) toimikausi, jos se on määrätty; sekä
  - 10) etuyhtymän mahdolliset toimipaikat.
- Muulla rekisteröidyn etuyhtymän Suomessa olevaa toimipaikkaa koskevassa perusilmoituksessa on mainittava:
- 1) jäsenvaltio ja rekisteri, johon etuyhtymä on merkitty;
  - 2) etuyhtymän rekisterinumero;
  - 3) etuyhtymästä soveltuvin osin 1 momentissa tarkoitettut tiedot;
  - 4) toimipaikan postiosoite; sekä
  - 5) toimipaikan edustajan henkilötiedot.

## 14 §

Muutosilmoitus on myös tehtävä, milloin avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiösopimukseen, osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen *taikka* osuuskunnan, säästöpankin tai hypoteekkiyhdistyksen sääntöihin *taikka* vakuutusyhdistyksen yhdistysjärjestykseen tehdään muutos.

Muutosilmoitus on myös tehtävä, milloin avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiösopimukseen, osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen, osuuskunnan, säästöpankin tai hypoteekkiyhdistyksen sääntöihin, vakuutusyhdistyksen yhdistysjärjestykseen *tai eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perustamissopimukseen* tehdään muutos.

## 15 §

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

- 5) aatteellisen yhdistyksen puolesta hallituksen puheenjohtaja; *sekä*
- 6) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen puolesta sen toiminimen kirjoittajaksi tai edustajaksi valittu henkilö.

- 5) aatteellisen yhdistyksen puolesta hallituksen puheenjohtaja;
- 6) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen puolesta sen toiminimen kirjoittajaksi tai edustajaksi valittu henkilö; *sekä*
- 7) *eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän puolesta sen johtaja.*

## 18 §

Avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osakeyhtiön, osuuskunnan, säästöpankin *ja* vakuutusyhdistyksen selvitys- ja suoritustilan samoin kuin avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osakeyhtiön *ja* osuuskunnan sulautumisen ja osakeyhtiön osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään liittämisen johdosta rekisteriviranomaiselle toi-

Avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osakeyhtiön, osuuskunnan, säästöpankin, vakuutusyhdistyksen *ja eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän* selvitys- ja suoritustilan samoin kuin avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osakeyhtiön *ja* osuuskunnan sulautumisen ja osakeyhtiön osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään liittä-

*Voimassa oleva laki*

mitettavista tiedonannoista ja ilmoituksista on säädetty erikseen.

*Ehdotus*

misen johdosta rekisteriviranomaiselle toimitettavista tiedonannoista ja ilmoituksista säädetään erikseen.

## 25 §

Kaupparekisteriin tehdystä merkinnästä ja rekisterimerkinnän poistamisesta on rekisteriviranomaisen toimesta kuulutettava kaupparekisterilehdessä.

## 25 §

Kaupparekisteriin tehdystä merkinnästä ja rekisterimerkinnän poistamisesta on rekisteriviranomaisen toimesta kuulutettava kaupparekisterilehdessä *joko sellaisenaan taikka otteina tai viittauksina asiakirjavihkoon otettuun tai rekisteriin merkittyyn asiakirjaan, siten kuin patentti- ja rekisterihallituksen päätöksellä tarkemmin määrätään.*

*Tämä laki tulee voimaan                      päivänä  
kuuta 199 .*

## 3.

**Laki****toiminimilain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun toiminimilain (128/79) 7 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta sekä

*lisätään* 7 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä maaliskuuta 1990 annetulla lailla (233/90), uusi 9 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

## 7 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, on toiminimen muodosta voimassa seuraavaa:

7) säätiön toiminimen tulee sisältää säätiörekisteriin merkitty säätiön nimi; *sekä*

8) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomen perustaman sivuliikkeen toiminimen tulee sisältää ulkomaisen elinkeinonharjoittajan toiminimi lisäyksen, joka osoittaa sen sivuliikkeeksi.

7) säätiön toiminimen tulee sisältää säätiörekisteriin merkitty säätiön nimi;

8) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomen perustaman sivuliikkeen toiminimen tulee sisältää ulkomaisen elinkeinonharjoittajan toiminimi lisäyksen, joka osoittaa sen sivuliikkeeksi; *sekä*

9) *eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän toiminimestä on voimassa mitä eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) annetun*

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

*neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2137/85 5 artiklan a kohdassa säädetään.*

-----  
*Tämä laki tulee voimaan      päivänä  
kuuta 199 .*  
-----

## Asetus

### kaupparekisteriasetuksen muuttamisesta

Oikeusministeriön esittelystä

*lisätään* 23 päivänä helmikuuta 1979 annettuun kaupparekisteriasetukseen (208/79) 22 päivänä joulukuuta 1993 annetulla asetuksella (1411/93) kumotun 17 §:n tilalle uusi 17 § seuraavasti:

#### 17 §

Eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perusilmoitukseen on liitettävä perustamissopimus alkuperäisenä.

Mualla rekisteröidyn etuyhtymän Suomessa olevaa toimipaikkaa koskevaan perusilmoituk-

seen on liitettävä selvitys elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 6 §:n 3 momentissa tarkoitetun edustajan asettamisesta. Perusilmoitukseen on liitettävä etuyhtymän kotipaikan rekisterissä olevista asiakirjoista käännökset suomeksi tai ruotsiksi.